

Betonové a železobetonové patky
Návrh a posouzení základových patek

Teorie navíc

TEORIE – Namáhání patek

Namáhání patek

Na rozdíl od většiny ostatních betonových konstrukcí **u patky není tolik důležité její tlakové namáhání.**

U patky je důležité její namáhání tahem (příčným a od ohybu).

→ U patky z **prostého betonu** je důležitá **tahová pevnost betonu.**

→ U **železobetonové** patky je nutné navrhnout **výztuž** na tah/ohyb.

Co se týče tlaku, důležitá je tlaková únosnost zeminy.

Teorie navíc

Namáhání patek

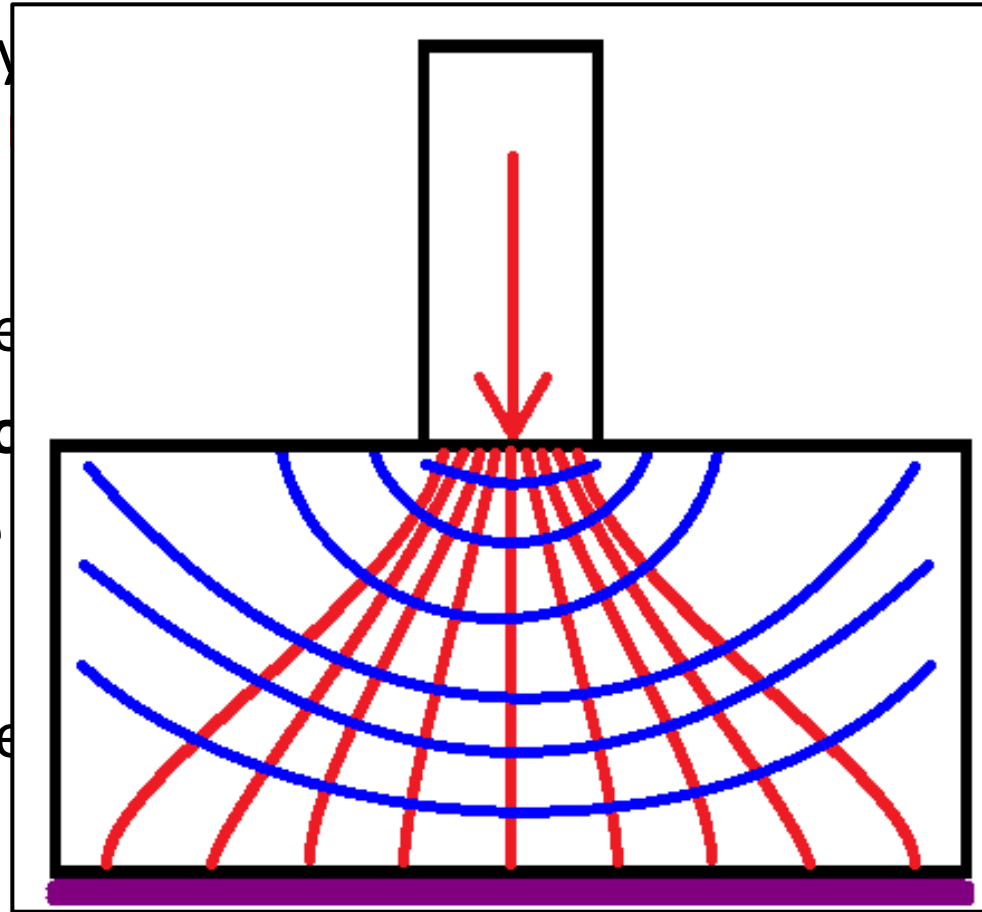
Na rozdíl od většiny
důležité její **tlakové**

U patky je **důležité** je

→ U patky z prostého

→ U železobetonové

Co se týče tlaku, důle

u patky není tolik

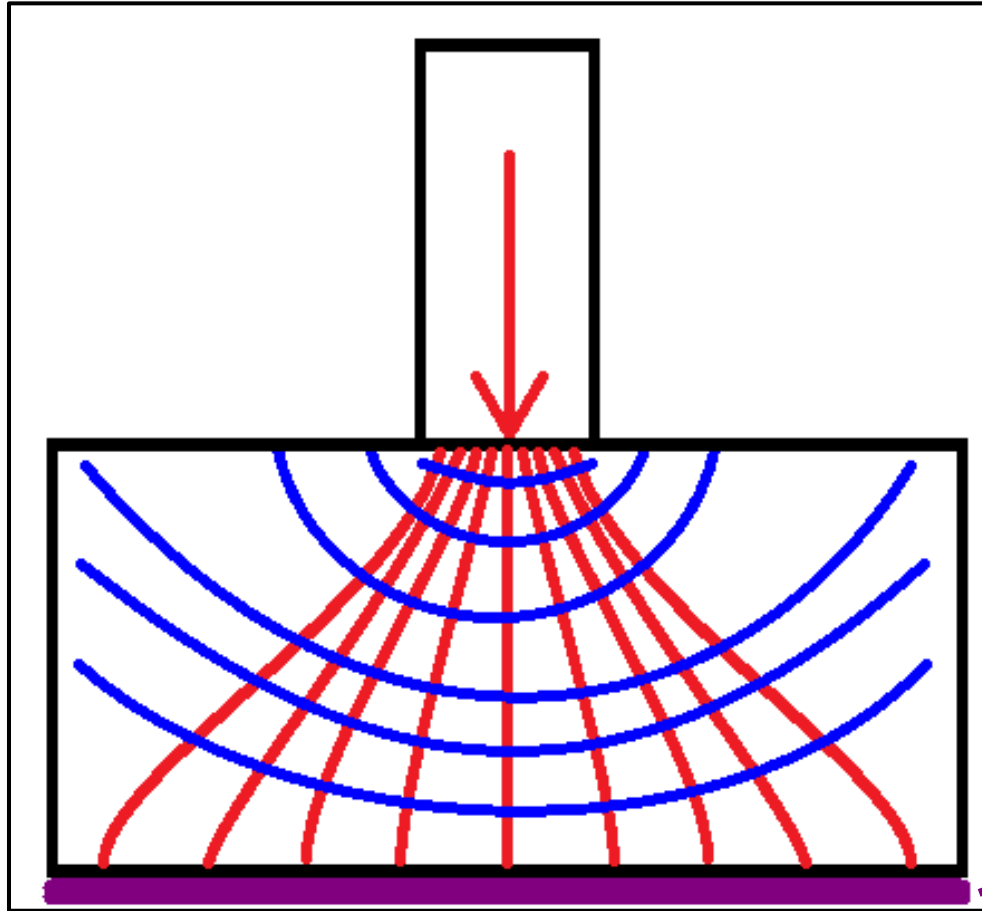
ohybu).

t betonu.

a tah/ohyb.

Teorie navíc

Namáhání patek

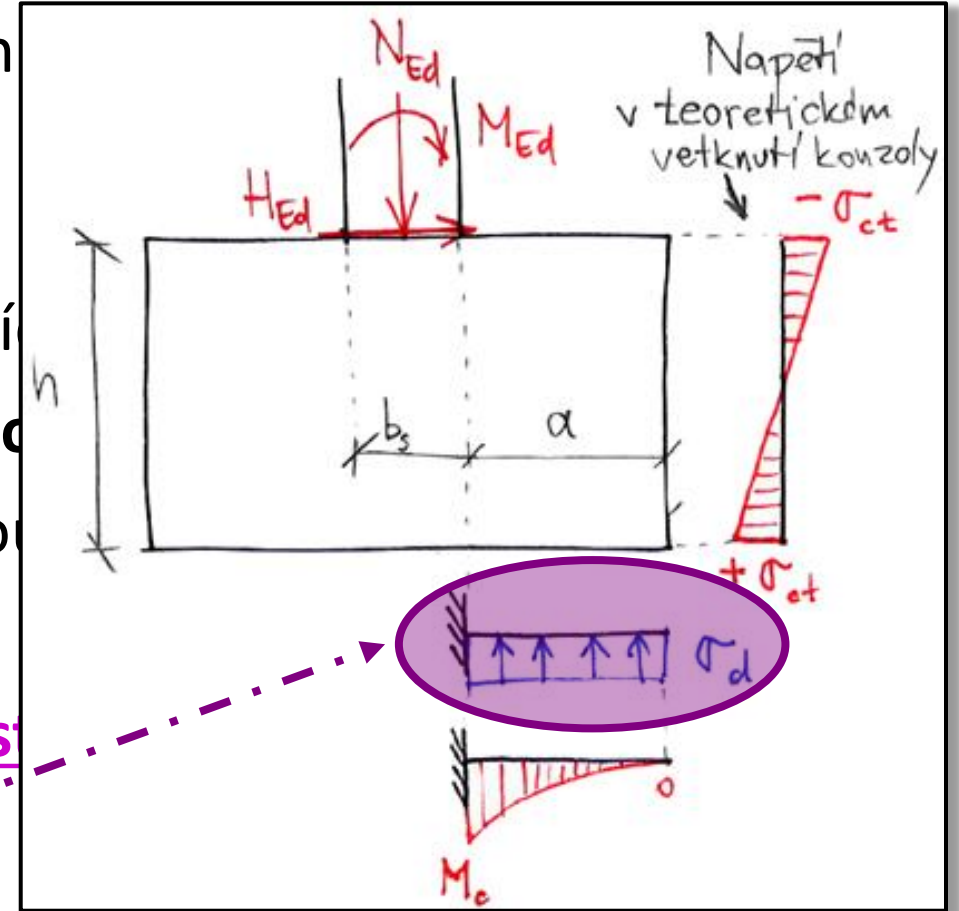
betonových

tahem (pří

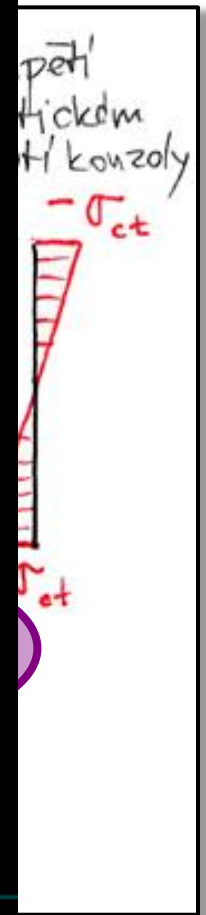
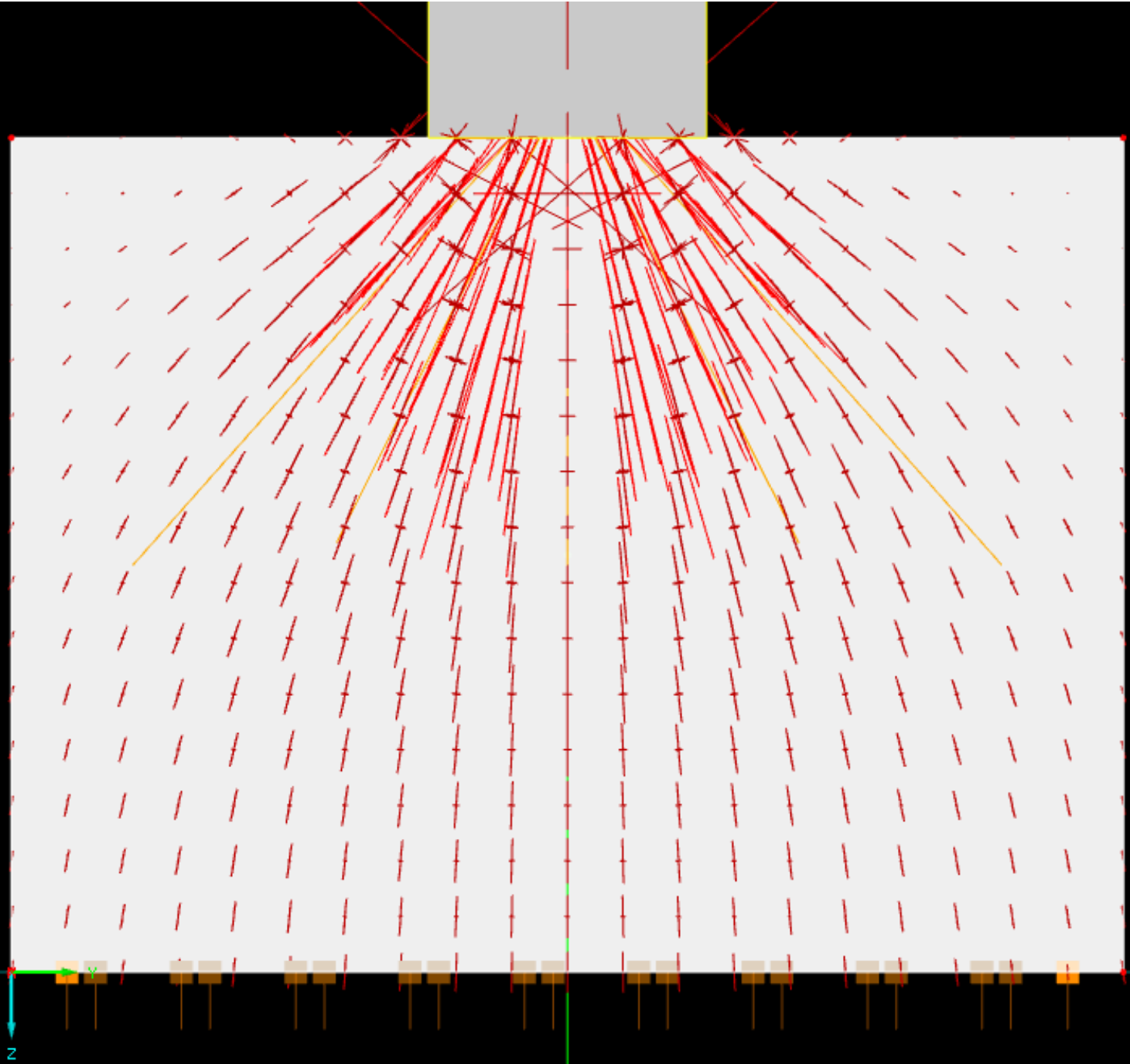
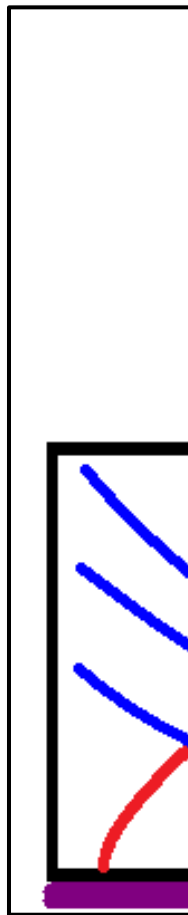
ležitá tah

é návrho

á únosnos

Teorie n

Teorie navíc

TEORIE – Excentricita normálové síly

Excentricita normálové síly

Celková excentricita e je výstřednost působící normálové síly v patce a určí se jako poměr momentu a normálové síly působící v základové spáře

$$e = \frac{M}{N}.$$

Moment v základové spáře je způsoben

- momentem M_{Ed} od horní konstrukce,
- vodorovnou silou na horní hraně patky (posouvající síla H_{Ed} od horní konstrukce) na rameni rovném výšce patky (viz dále).

Excentricita normálové síly

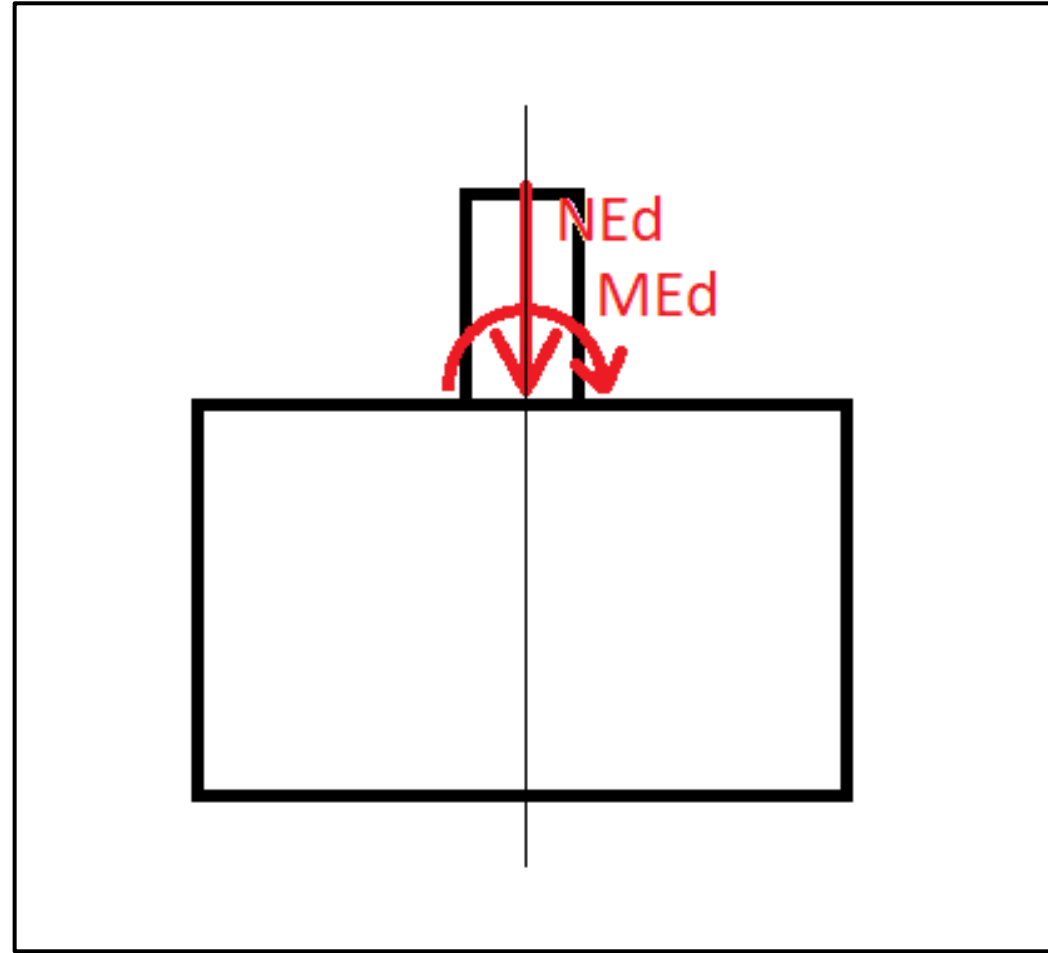
Celková excentricita e je výstřednost působící normálové síly v patce a určí se jako poměr momentu a normálové síly působící v základové spáře

$$e = \frac{M}{N}.$$

Normálová síla v základové spáře je způsobena

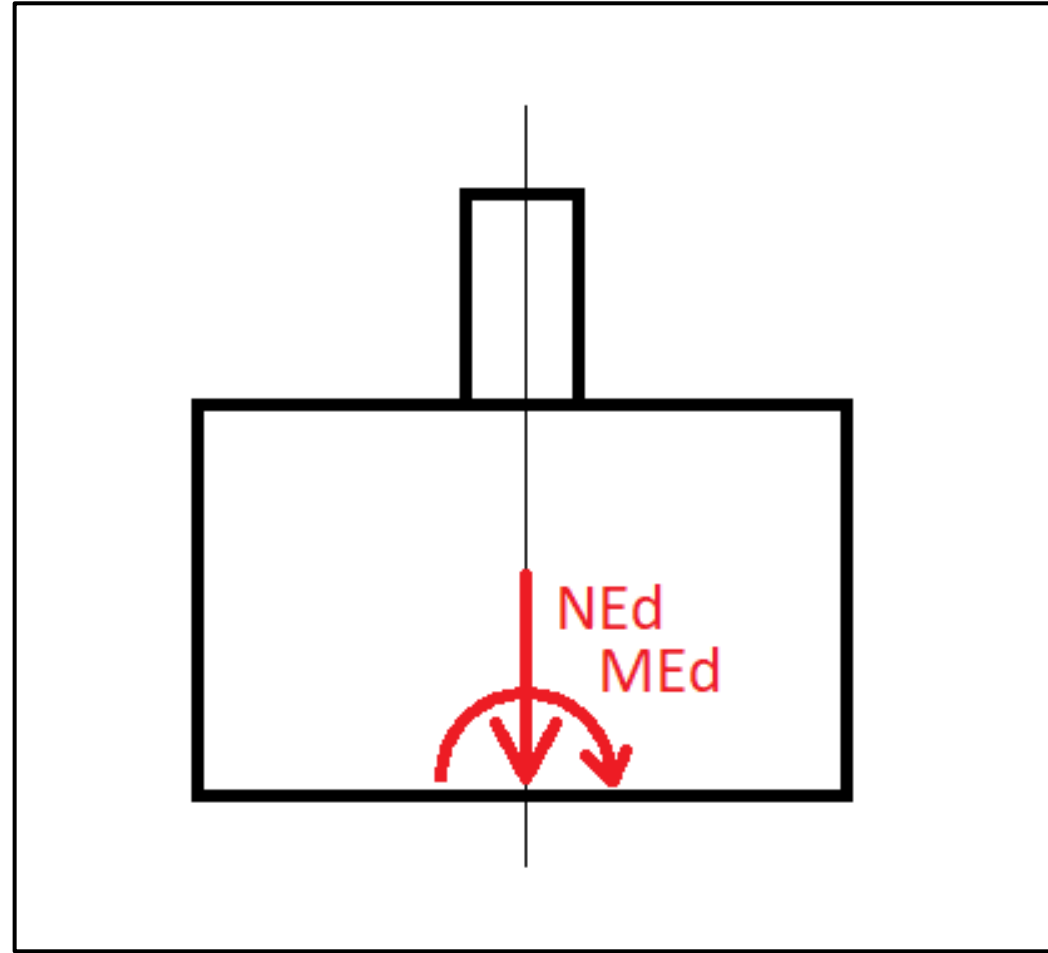
- silou N_{Ed} od horní konstrukce,
- vlastní tíhou patky.

Excentricita normálové síly

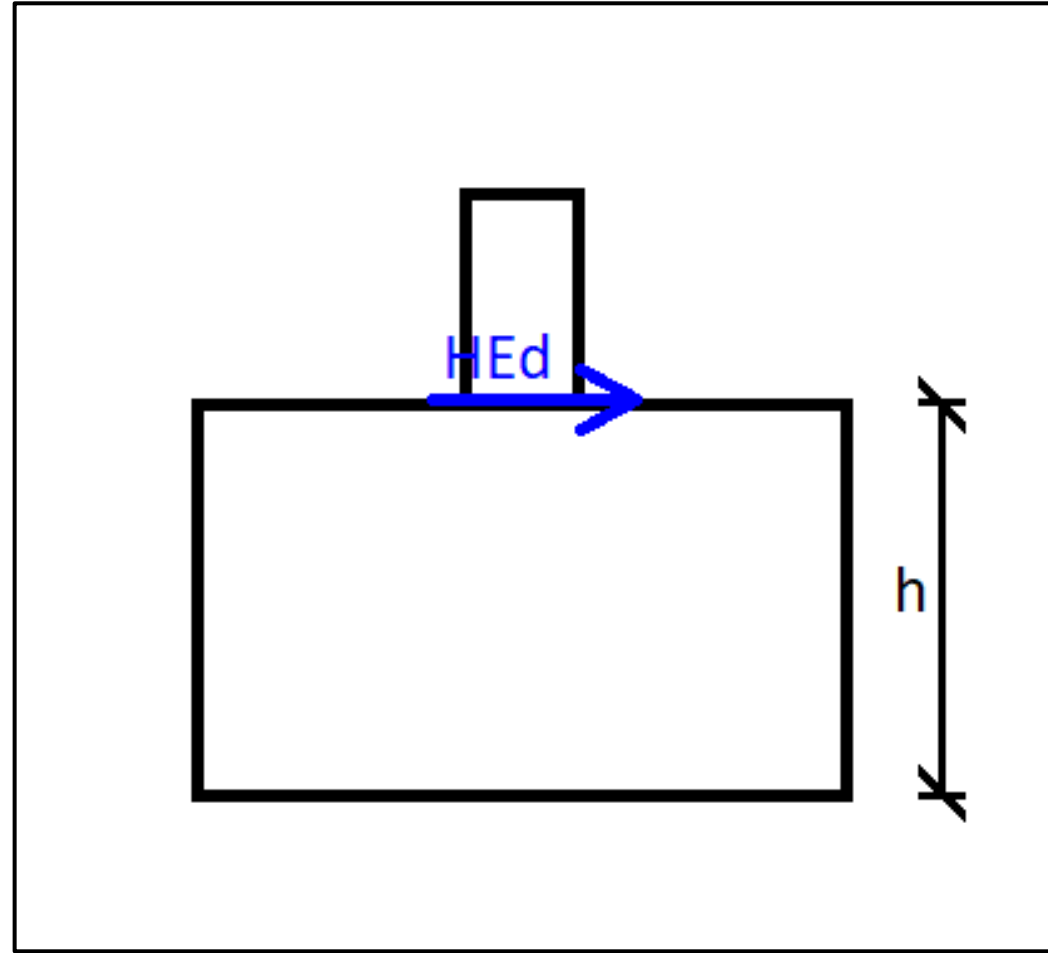
Normálová síla a ohybový moment od horní stavby působící v patě sloupu.

Excentricita normálové síly

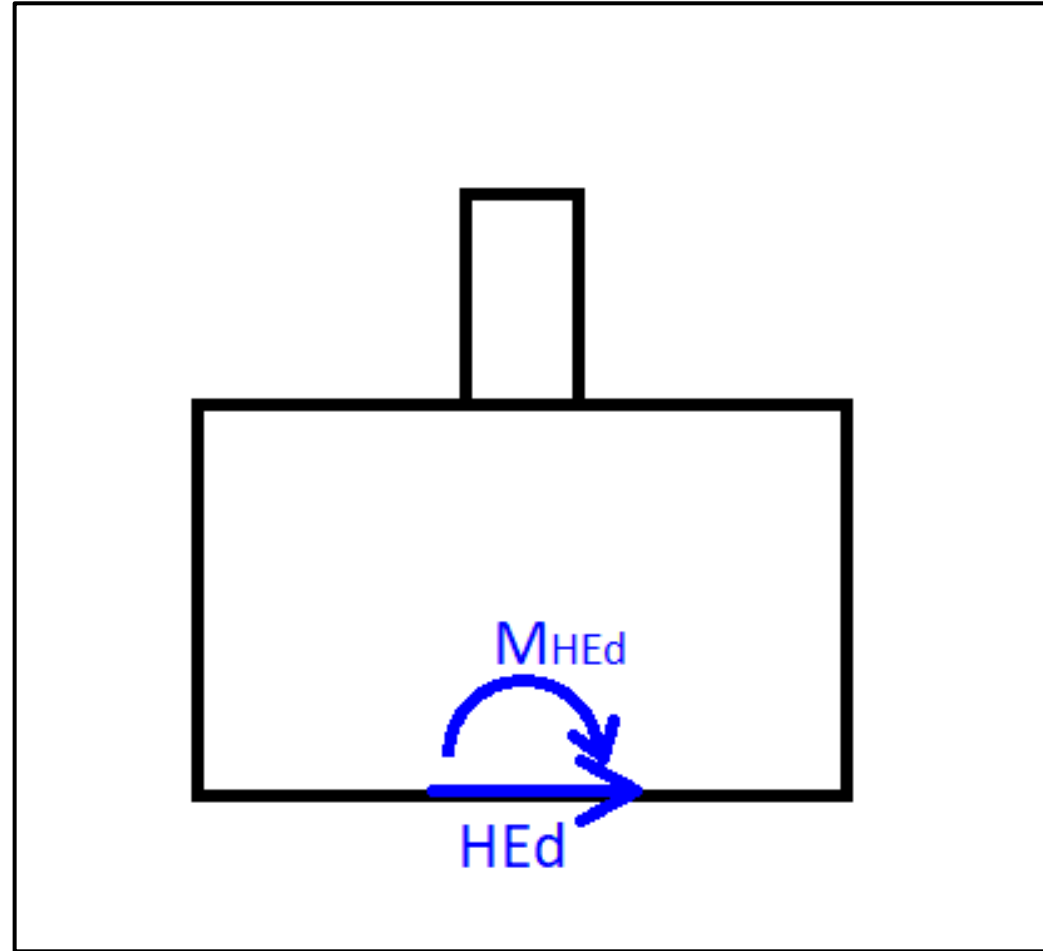
Normálová síla a ohybový moment od horní stavby působící v základové spáře.

Excentricita normálové síly

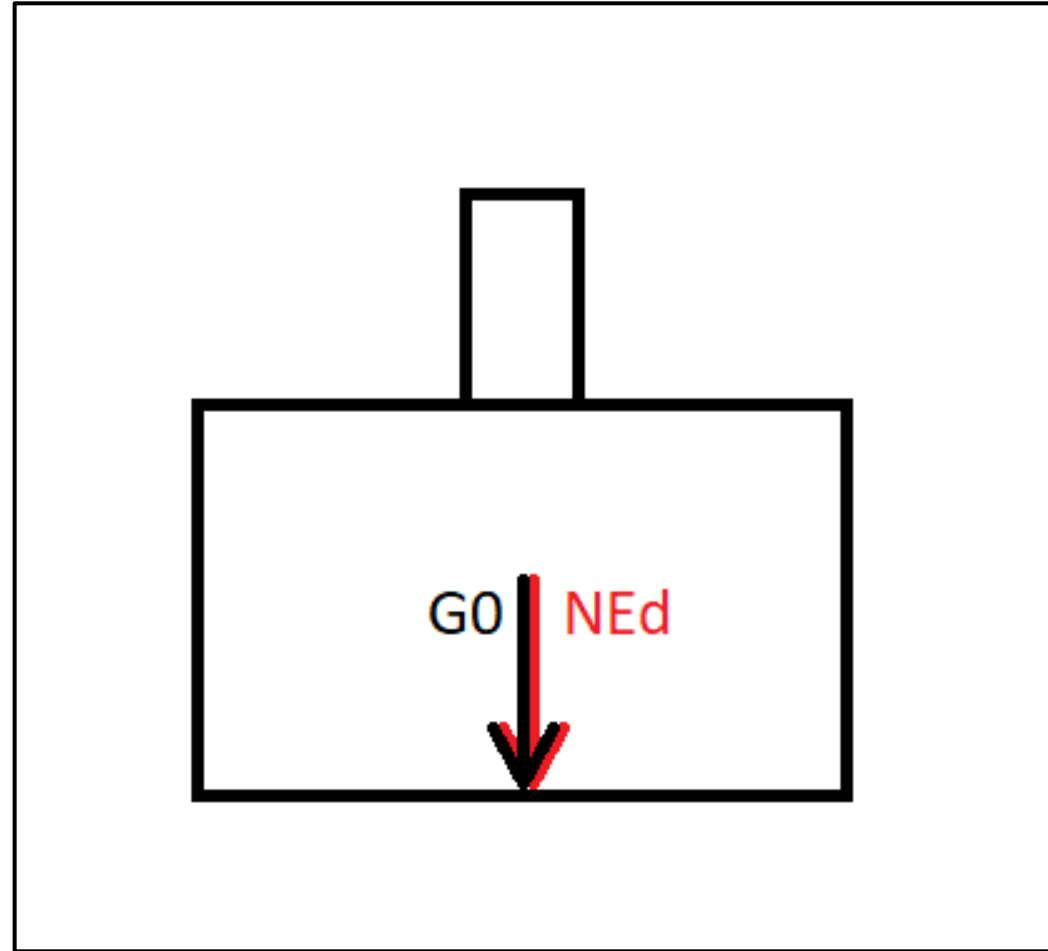
Posouvající síla působící v patě sloupu.

Excentricita normálové síly

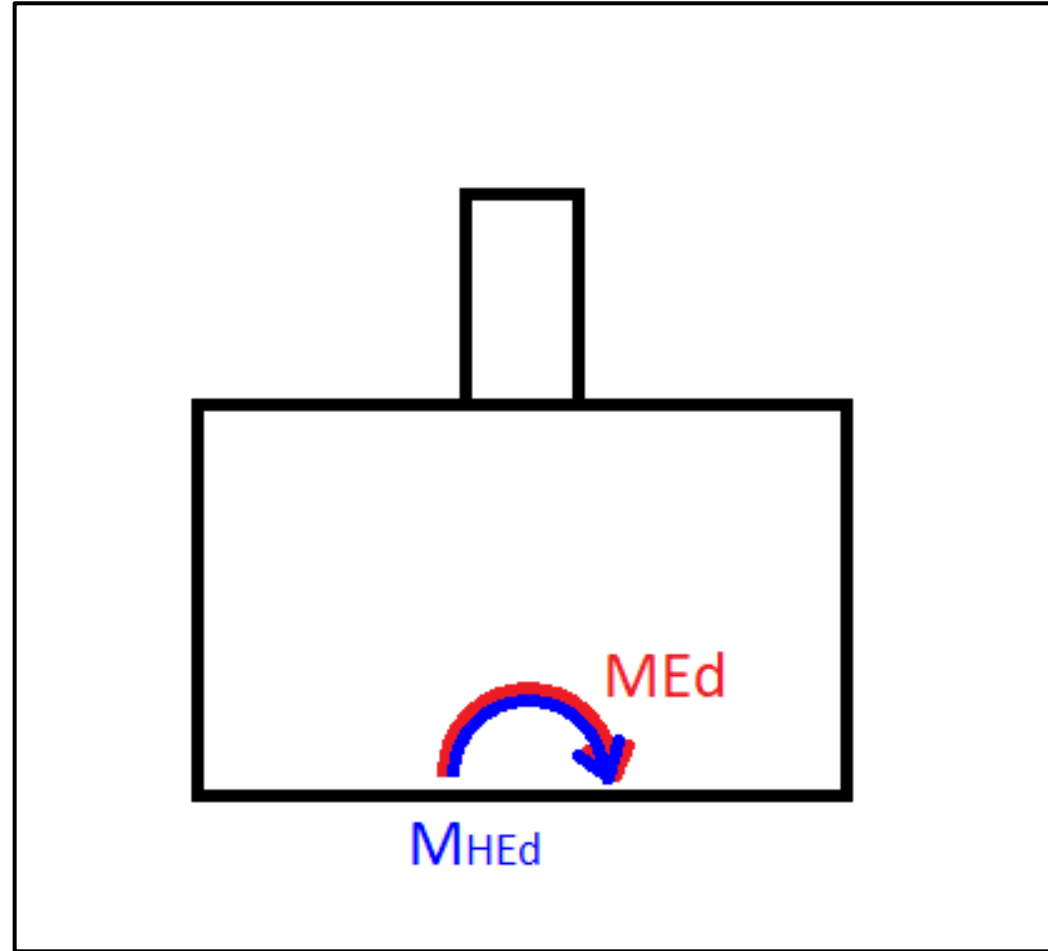
Vliv posouvající síly v patě sloupu na vnitřní síly v základové spáře – vznik ohybového momentu od posouvající síly $M_{H,Ed} = H_{Ed}h$.

Excentricita normálové síly

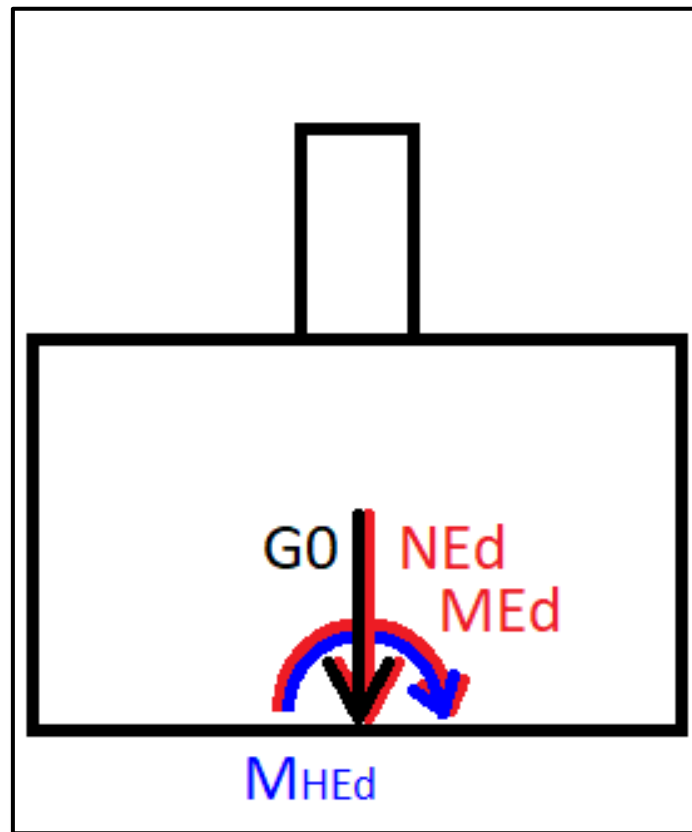
Všechny normálové síly v základové spáře – od **horní stavby** a od **vlastní tíhy**.

Excentricita normálové síly

Všechny ohybové momenty v základové spáře – od **ohybového momentu** a od **posouvající síly**.

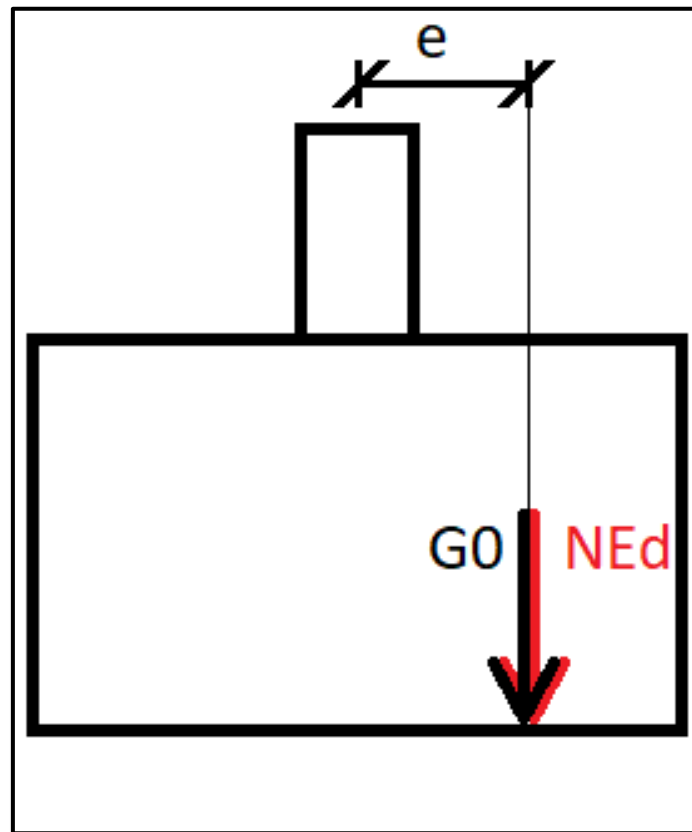
Excentricita normálové síly

Všechny vnitřní síly v základové spáře – od **normálové síly a ohybového momentu**, od **posouvající síly** a od vlastní tíhy.

Excentricita normálové síly

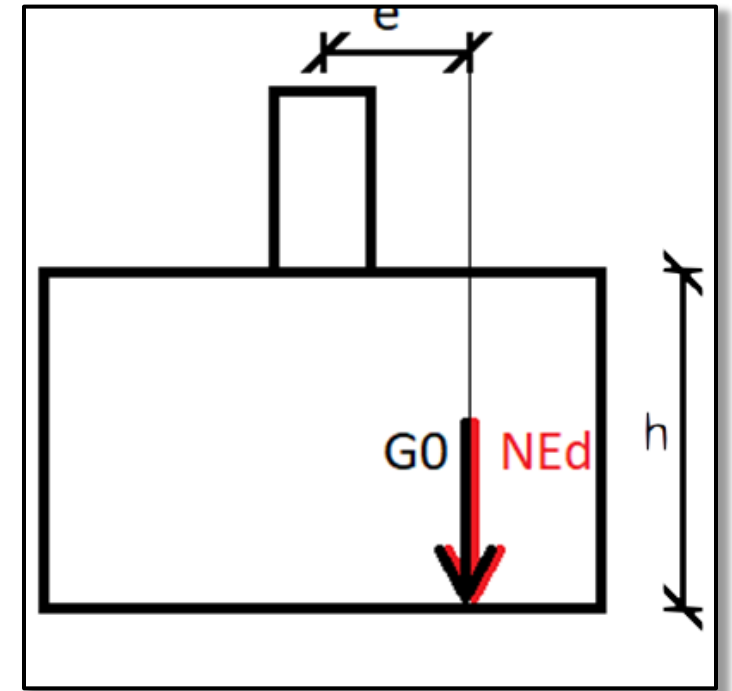
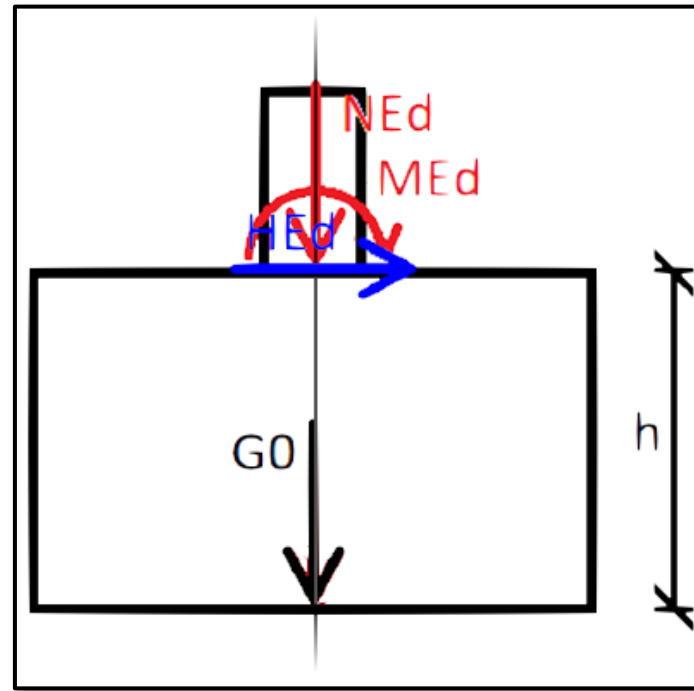

Celková excentricita
působící svislé síly se určí
z **celkového momentu**
a **celkových svislých sil**.

Excentricita normálové síly

Celková excentricita působící svislé síly se určí z celkového momentu a celkových svislých sil

$$e = \frac{M_{Ed} + H_{Ed}h}{N_{Ed} + G_{0,d}}$$

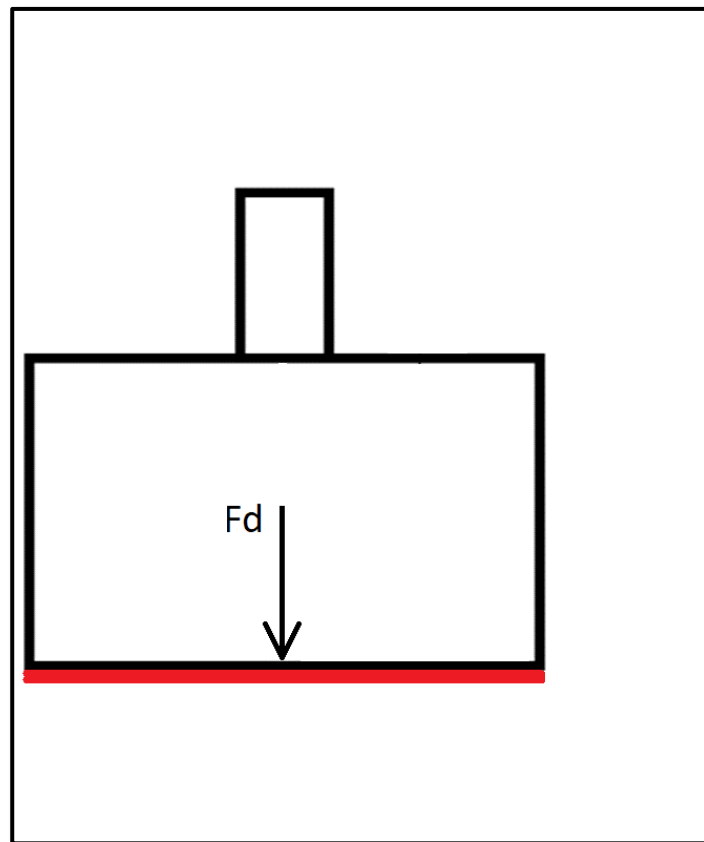
Teorie navíc

TEORIE – Efektivní zatěžovací plocha

Efektivní zatěžovací plocha

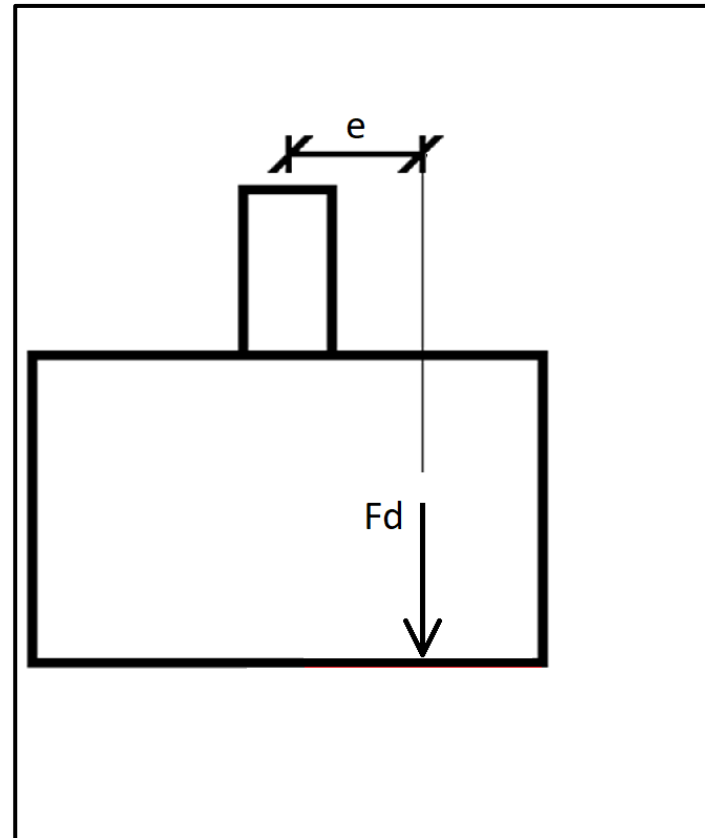
Kdyby normálová síla působila v ose, zatěžovací plocha by odpovídala půdorysné ploše

$$A_{eff} = A_c = b^2.$$

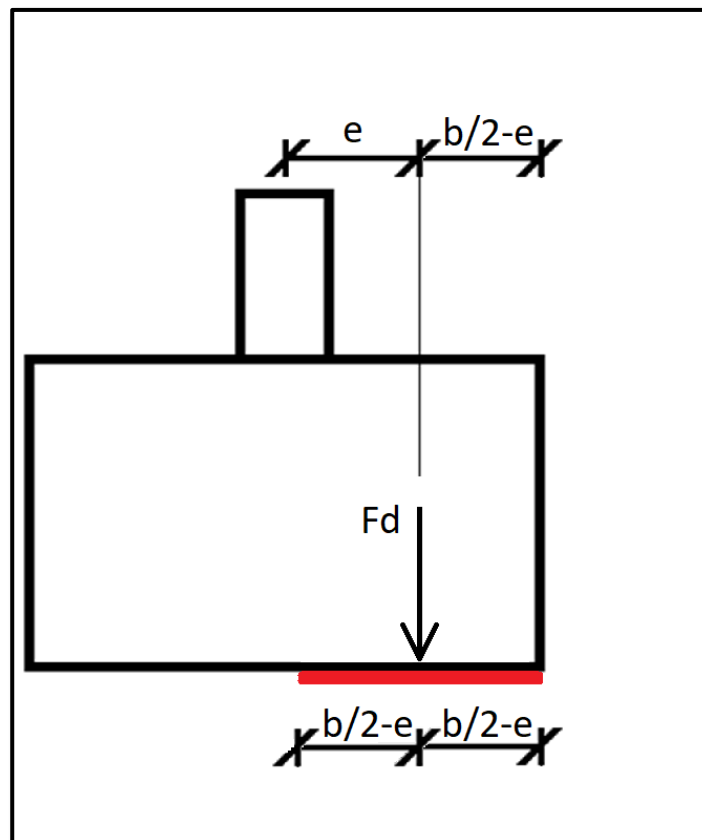
Efektivní zatěžovací plocha

Normálová síla působící v patě patky obecně **nepůsobí v ose patky**, ale působí na určité **excentricitě**.

Efektivní zatěžovací plocha

Efektivní zatěžovací plocha A_{eff} závisí právě na excentricitě působící normálové síly.

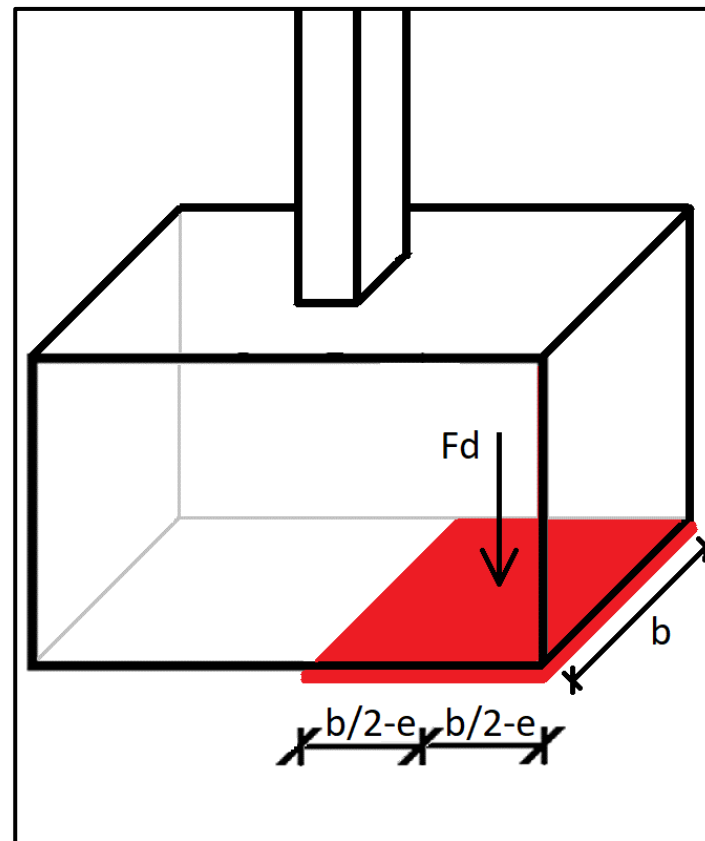

Efektivní zatěžovací plocha

Efektivní zatěžovací plocha A_{eff} závisí právě na excentricitě působící normálové síly.

$$A_{eff} = 2(b/2 - e) \cdot b$$

$$A_{eff} = (b - 2e) \cdot b$$

Zadání

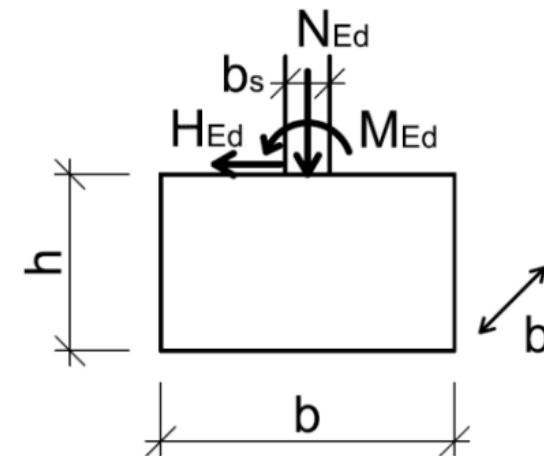

Zadání

Navrhňte a posudte základovou **patku** zatíženou kombinací svislé a vodorovné síly a ohybovým momentem.

Parametry zadání:

- Geometrie: rozměr čtvercového průřezu sloupu: $b_s = \dots\dots\dots$ [mm]
- Materiály: beton - zadaná **pevnostní třída** - viz úloha 1
ocel třídy B 500 B ($f_{yk} = 500$ MPa)
- Zatížení: svislá síla: $N_{Ed} = \dots\dots\dots$ kN
vodorovná síla: $H_{Ed} = \dots\dots\dots$ kN
ohybový moment: $M_{Ed} = \dots\dots\dots$ kN.m
- Základová zemina: tabulková výpočtová únosnost: $R_d = \dots\dots\dots$ kPa

Úkoly

Navrhněte a posudte základovou **patku**:

- z **prostého** betonu,
- z **železobetonu**.

Narýsujte **výkres**:

- **tvaru patky z prostého** betonu (včetně startovací výztuže).
- **výztuže patky z železobetonu** (kompletní, včetně výkazu výztuže).

Úkol

Navrhujeme tedy dvě různé základové patky pro zadané zatížení z horní stavby, tj.

- jednu **patku z prostého betonu**,
- jednu **patku z železobetonu**.

Patky se **budou lišit pouze:**

- výškou ***h***,
- vyztužením.

Půdorysné rozměry patky (šířka a délka) budou v obou případech stejné.

Postup úkolu

- 1) **Návrh půdorysných rozměrů** patky a jejich ověření (předběžné ověření napětí v základové spáře).
- 2) **Návrh výšky patky z prostého** betonu a **posouzení** patky.
- 3) **Volba výšky patky z železobetonu** a **posouzení** patky.
- 4) **Výkres** tvaru a výkres výztuže.

Půdorysné rozměry patky

Půdorysné rozměry patky

Pro jednoduchost navrhne **čtvercovou patku** se šířkou b .

Při návrhu šířky patky **vycházíme z toho**, že při posouzení patky musí platit, že **napětí v základové spáře σ** musí být **menší** než zadaná **únosnost zeminy**

R_d

$$\sigma = \frac{N_{Ed} + G_{0,d}}{A_{eff}} \leq R_d.$$

Potřebná efektivní plocha

Z podmínky pro napětí v základové spáře

$$\sigma = \frac{N_{Ed} + G_{0,d}}{A_{eff}} \leq R_d$$

získáme **vztah pro výpočet potřebné efektivní zatěžovací plochy**

$$A_{eff,req} = \frac{N_{Ed} + G_{0,d}}{R_d},$$

kde N_{Ed} je normálová síla od horní stavby (zadáno),

$G_{0,d}$ je vlastní tíha patky (odhadneme jako $0.1N_{Ed}$),

R_d je únosnost zeminy (zadáno).

Šířka patky

Šířku patky je nutné navrhnout (zvolit) **s ohledem na** potřebnou efektivní zatěžovací plochu $A_{eff,req}$.

Návrh šířky patky lze provést:

- **analyticky** – přesné, ale zdlouhavé (viz [návod](#)),
- **iteračně** – rychlé, ale nepřesné – odhadneme půdorysný rozměr a provedeme ověření napětí v zemině. (Pokud ověření vyhoví, pokračujeme dál. Pokud nevyhoví, rozměr zvětšíme. Pokud vyhoví, ale rezerva bude velká, rozměr zmenšíme.)

Návrh šířky patky – analytický návrh

Pro výpočet potřebné šířky patky **použijeme dvě (nám již známé) rovnice pro efektivní plochu:**

$$A_{eff} = (b - 2e)b, \quad (\text{z geometrie})$$

$$A_{eff} \geq A_{eff,req} = \frac{N_{Ed} + G_{0,d}}{R_d}. \quad (\text{z rovnice pro max. napětí v zemině})$$

Z rovnosti rovnic pro A_{eff} dostaneme jednu rovnici o **dvou neznámých:**

$$(b - 2e)b = \frac{N_{Ed} + G_{0,d}}{R_d}.$$

Návrh šířky patky – analytický návrh

Neznámou **excentricitu** (e) však můžeme vyjádřit pomocí vztahu:

$$e = \frac{M_{Ed} + H_{Ed}h}{N_{Ed} + G_{0,d}}, \quad (\text{viz teorie na začátku prezentace})$$

kde výšku patky odhadneme jako:

$$h = (b - b_s) \frac{\text{tg } 60^\circ}{2}. \quad (\text{zdůvodnění o několik slidů dále})$$

Návrh šířky patky – analytický návrh

Do rovnice o dvou neznámých

$$(b - 2e)b = \frac{N_{Ed} + G_{0,d}}{R_d}$$

můžeme dosadit rovnici pro excentricitu (e) a získáme **jednu rovnici o jedné neznámé, ze které můžeme vypočítat potřebnou šířku patky (b_{req})**.

Musíme však dát pozor na to, že rovnice má dvě řešení, a **pouze jedno řešení bude fyzikálně dávat smysl!**

Návrh šířky patky – analytický návrh

Šířku patky navrhne tak, aby byla **větší než potřebná šířka** (b_{req}) a **násobkem 50 mm**.

Ověření šířky patky

Po návrhu šířky patky musíme ověřit napětí v základové spáře:

$$\sigma = \frac{N_{Ed} + G_{0d}}{A_{eff}} \leq R_d.$$

Pro stanovení napětí ale **musíme** nejprve **stanovit**

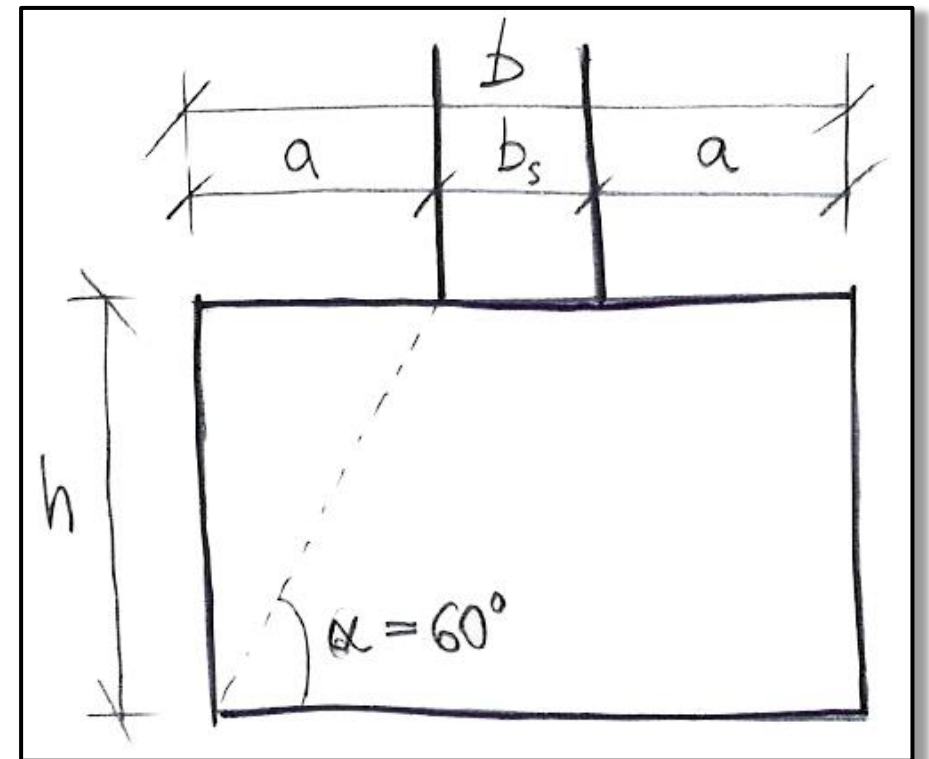
- **výšku patky,**
- **vlastní tíhu patky,**
- **efektivní zatěžovací plochu.**

Ověření šířky patky – výška patky

Výšku patky odhadneme z předpokladu, že roznášecí úhel zatížení α v prostém betonu by měl být alespoň 60° *

$$h \geq a \tan \alpha = \frac{b - b_s}{2} \tan 60^\circ .$$

Výšku patky volíme jako násobek 50 mm.

Ověření šířky patky – vlastní tíha patky

Vlastní tíhu patky vypočítáme jako

$$G_{0,d} = 1.35 \cdot 25 \cdot b^2 h,$$

kde b je šířka patky (navrženo výše),
 h je výška patky (navrženo výše).

Ověření šířky patky – efektivní zatěžovací plocha

Efektivní zatěžovací plochu pro navržené rozměry vypočítáme ze vztahu

$$A_{eff} = b(b - 2e),$$

kde b je šířka patky (navrženo výše),

$$e = \frac{M_{Ed} + H_{Ed}h}{N_{Ed} + G_{0,d}},$$

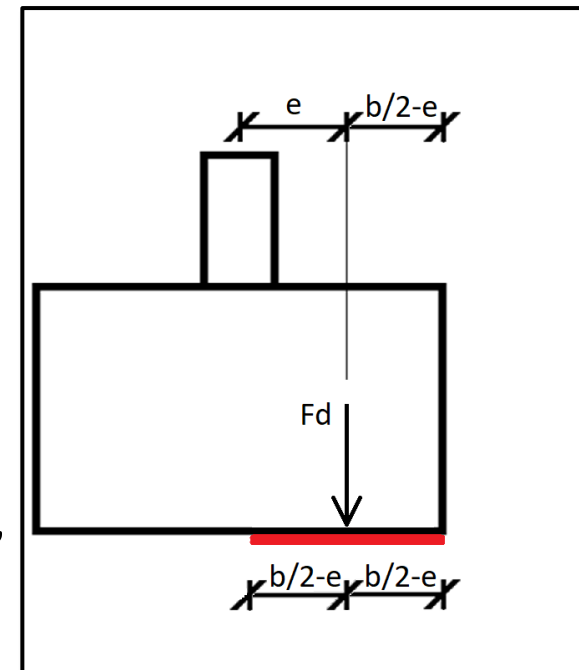
kde M_{Ed} je moment od horní stavby (zadáno),

H_{Ed} je posouvající síla od horní stavby (zadáno),

h je výška patky (navrženo výše),

N_{Ed} je normálová síla od horní stavby (zadáno),

$G_{0,d}$ je vlastní tíha patky síla od horní stavby (vypočteno výše).

Ověření šířky patky

Po stanovení vlastní tíhy a efektivní zatěžovací plochy je možné **ověřit napětí v základové spáře**

$$\sigma = \frac{N_{Ed} + G_{0d}}{A_{eff}} \leq R_d.$$

Pokud ověření **vyjde**, můžeme **pokračovat** dál v úkolu.

Pokud ověření **nevyjde**, je nutné upravit návrh – tj. **upravit šířku patky b^*** .

Shrnutí návrhu šířky patky

$$A_{eff,req} = \frac{N_{Ed} + 0.1N_{Ed}}{R_d}$$

$$b_{req} = \dots \text{ mm}$$

$$\mathbf{b = \dots \text{ mm}}$$

$$h \geq \frac{b - b_s}{2} \text{tg } 60^\circ$$

$$G_{0,d} = 1.35 \cdot 25 \cdot b^2 h$$

$$e = \frac{M_{Ed} + H_{Ed}h}{N_{Ed} + G_{0,d}}$$

$$A_{eff} = b(b - 2e)$$

$$\sigma = \frac{N_{Ed} + G_{0,d}}{A_{eff}} \leq R_d$$

Pokud podmínka není splněna, tak zvětším b , vrátím se zpět a výpočet opakuji. (Pokud je podmínka hodně splněna, tak návrh je hodně konzervativní a můžu/měl bych šířku zmenšit.)

Patka z prostého betonu

Návrh

Patka z prostého betonu

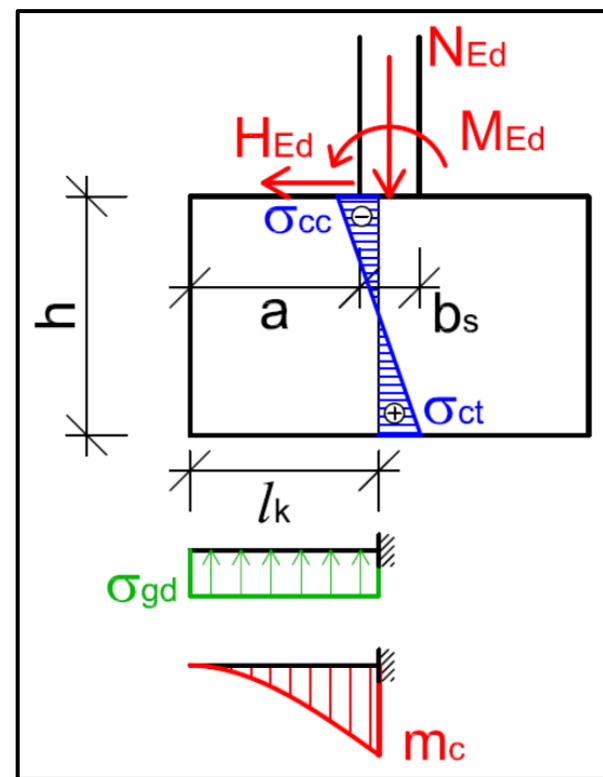
Šířku patky už máme určenou z předchozího výpočtu a **nijak ji neupravujeme.**

Výšku patky **vypočítáme přesněji** z podmínky pro napětí v betonu*.

Navrženou patku z prostého betonu nakonec **posoudíme.**

Statické schéma

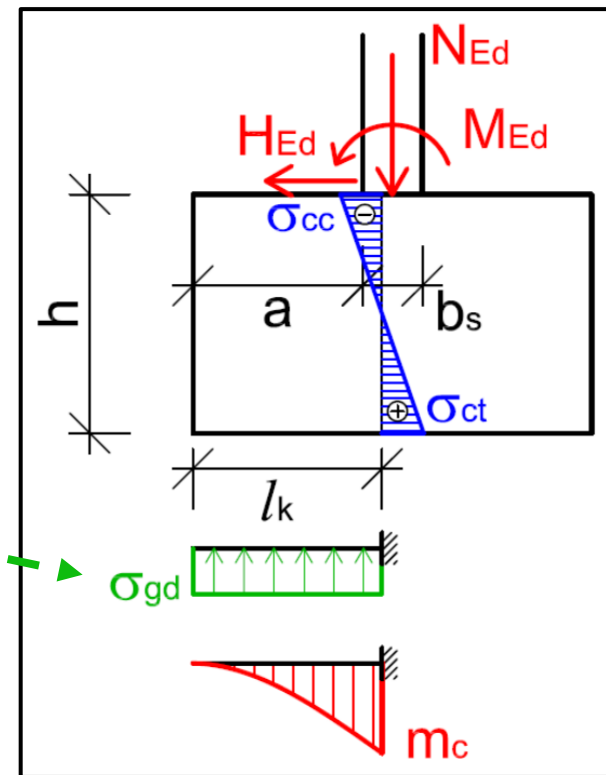
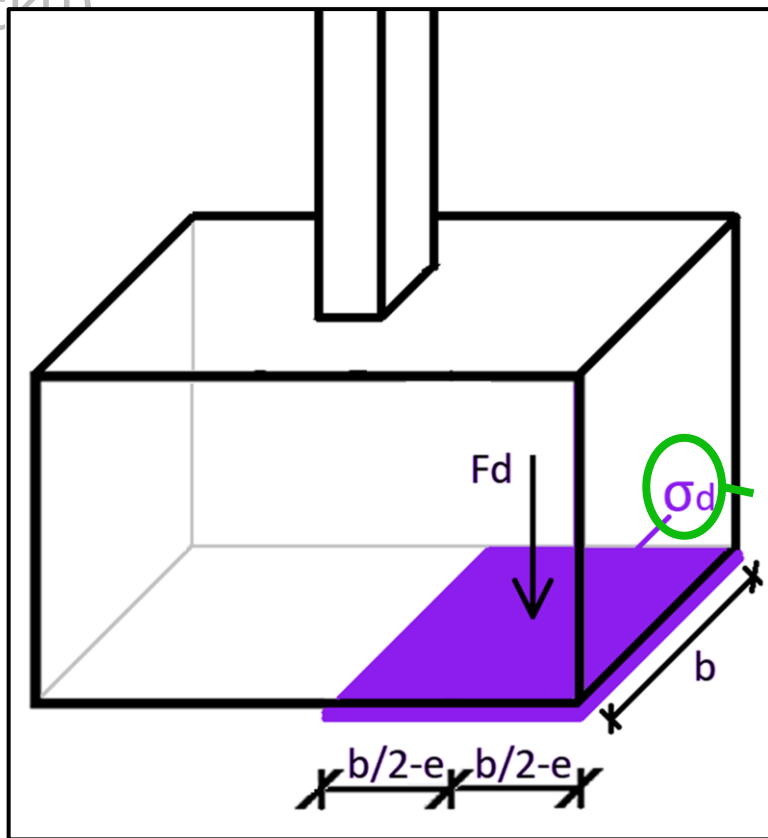
Při výpočtech patku modelujeme jako ohýbanou **konzolu** s účinnou **délkou** l_k namáhanou **zatížením od podloží** (tj. napětím, kterým podloží působí na patku).

$$l_k = \frac{a}{0.85} = \frac{(b - b_s)/2}{0.85} = \frac{20}{17} \cdot \frac{(b - b_s)}{2}$$

Statické schéma

Při výpočtech patku modelujeme jako ohýbanou **konzolu** s účinnou **délkou** l_k namáhanou **zatížením od podloží** (tj. napětím, kterým podloží působí na patku)

Postup výpočtu

Pro návrh a posouzení patky musíme **určit**

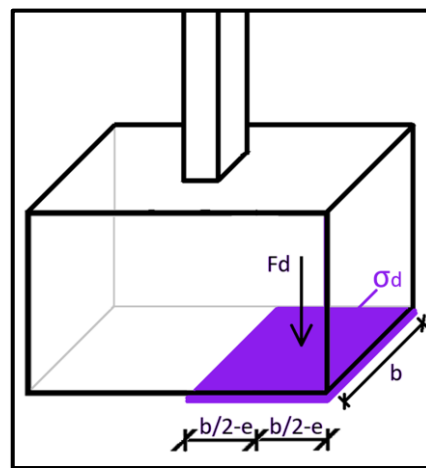
- 1) napětí, kterým podloží působí na patku σ_d ,
- 2) **zatížení**, kterým podloží působí na patku f_d ,
- 3) **moment** od zatížení v teoretickém vetknutí konzoly m_c ,
- 4) návrhovou **tahovou pevnost** prostého betonu f_{ctd} ,
- 5) **výšku** patky h ,
- 6) **výstřednost** zatížení e a **efektivní plochu** A_{eff} .

1) Napětí působí na patku

Napětí, kterým podloží působí na patku se určí ze vztahu*

$$\sigma_d = \frac{N_{Ed}}{A_{eff}},$$

kde A_{eff} prozatím převezmeme z předchozího předběžného ověření napětí v zemině.

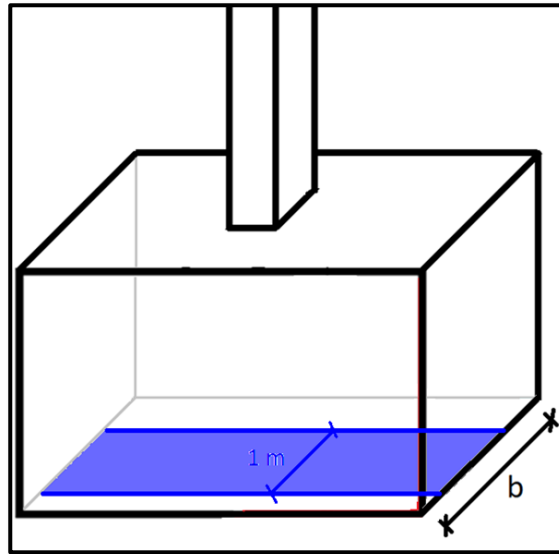

*Vlastní tíha patky se zde neuvažuje, protože je eliminována. Patka je směrem nahoru ohýbána zatížením včetně vlastní tíhy σ (předchozí kapitola) a směrem dolů pak vlastní tíhou. Výsledkem je zatížení bez vlastní tíhy σ_d .

2) Zatížení působí na konzolu

Patku budeme řešit „na jeden metr šířky“ (jako desky):

Zatížení, kterým podloží působí na patku, se získá přenásobením napětí (tj. plošného zatížení) zatěžovací šířkou (1 m)

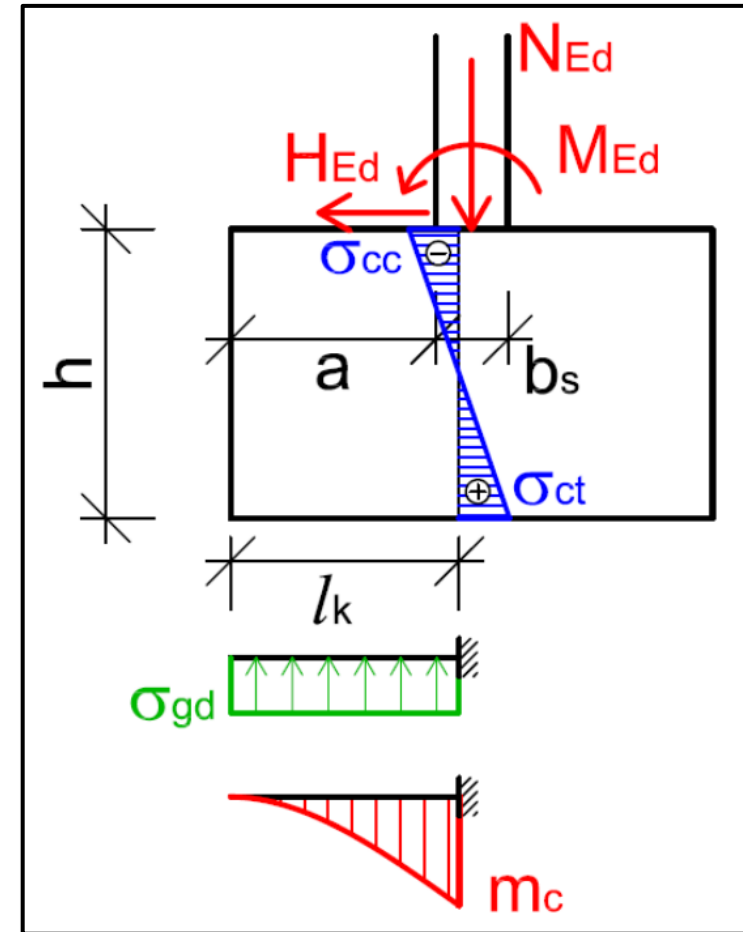
$$f_d = \sigma_d \cdot 1 = \sigma_d \text{ [kN/m]}.$$

3) Moment v teoretickém vetknutí konzoly

Moment ve vetknutí konzoly je

$$m_c = \frac{1}{2} f_d l_k^2,$$

kde f_d je liniové zatížení (vypočteno výše),
 l_k je $(0.5(b - b_s))/0.85$.

4) Návrhová tahová pevnost prostého betonu

Návrhová pevnost betonu v tahu je dána vztahem

$$f_{ctd} = \frac{\alpha_{ct} f_{ctk,0.05}}{\gamma_c},$$

kde $\alpha_{ct} = 0.8$ je součinitel nepříznivých účinků zatížení na pevnost betonu v tahu*,

$f_{ctk,0.05}$ je charakteristická tahová pevnost betonu (z tabulky dále).

Upozornění: f_{ctd} počítáme z $f_{ctk,0.05}$ (nikoliv z $f_{ctk,0.95}$).

4) Návrhová tahová pevnost prostého betonu

Návrhová tahová pevnost f_{ctk} (kde f_{cm} je průměrná tahová pevnost)

Upozornění: $f_{ctk,0.05}$ je 5% kvantil, $f_{ctk,0.95}$ je 95% kvantil.

Tabulka 3.1 – Pevnostní a deformační charakteristiky betonu

	Pevnostní třídy betonu														Analytické vztahy/ vysvětlivky
f_{ck} (MPa)	12	16	20	25	30	35	40	45	50	55	60	70	80	90	
$f_{ck,cube}$ (MPa)	15	20	25	30	37	45	50	55	60	67	75	85	95	105	
f_{cm} (MPa)	20	24	28	33	38	43	48	53	58	63	68	78	88	98	$f_{cm} = f_{ck} + 8$ (MPa)
f_{ctm} (MPa)	1,6	1,9	2,2	2,6	2,9	3,2	3,5	3,8	4,1	4,2	4,4	4,6	4,8	5	$f_{ctm} = 0,30 \times f_{ck}^{(2/3)} \leq C50/60$ $f_{ctm} = 2,12 \cdot \ln(1+(f_{cm}/10)) > C50/60$
$f_{ctk,0.05}$ (MPa)	1,1	1,3	1,5	1,8	2	2,2	2,5	2,7	2,9	3	3,1	3,2	3,4	3,5	$f_{ctk,0.05} = 0,7 \times f_{ctm}$ 5% kvantil
$f_{ctk,0.95}$ (MPa)	2	2,5	2,9	3,3	3,8	4,2	4,6	4,9	5,3	5,5	5,7	6	6,3	6,6	$f_{ctk,0.95} = 1,3 \times f_{ctm}$ 95% kvantil
E_{cm} (GPa)	27	29	30	31	33	34	35	36	37	38	39	41	42	44	$E_{cm} = 22(f_{cm}/10)^{0,3}$ (f_{cm} v MPa)

5) Výška patky

Při výpočtu výšky patky vycházíme z toho, že nechceme, aby v místě nejvíce tažených (krajních) vláken vznikl tah

$$\sigma_{ct} = \frac{m_c}{W} = \frac{\frac{1}{2} f_d l_k^2}{\frac{1}{6} b h^2} \leq f_{ctd}.$$

Úpravou výše uvedené podmínky získáme **vztah pro návrh výšky patky**

$$h \geq l_k \sqrt{\frac{3f_d}{b f_{ctd}}} = \frac{a}{0.85} \sqrt{\frac{3(\sigma_d \cdot 1)}{1 \cdot f_{ctd}}}.$$

Výšku patky volíme jako násobek 50 mm.

6) Výstřednost a efektivní plocha

Efektivní zatěžovací plochu opět* stanovíme pomocí vztahu

$$A_{eff} = b(b - 2e),$$

kde b je šířka patky (navrženo v první části úkolu),

$$e = \frac{M_{Ed} + H_{Ed}h}{N_{Ed} + G_{0,d}},$$

kde M_{Ed} je moment od horní stavby (zadáno),

H_{Ed} je posouvající síla od horní stavby (zadáno),

h je výška patky (navrženo na předchozím slidu),

N_{Ed} je normálová síla od horní stavby (zadáno),

$$G_{0,d} = 1.35 \cdot 25 \cdot b^2 h.$$

6) Výstřednost a efektivní plocha

Efektivní zatěžovací plochu opět* stanovíme pomocí vztahu

$$A_{eff} = b(b - 2e),$$

UPOZORNĚNÍ

Za h dosazujeme nově navrženou (z podmínky pro napětí) výšku patky.
(Nepoužíváme už tu výšku vypočtenou podle $\tan 60^\circ$.)

Vlastní tíhu G_0 musíme znovu spočítat pro nově navrženou výšku patky.
(Nepoužíváme už tu vypočtenou při návrhu půdorysných rozměrů ani tu odhadnutou úplně na začátku, tj. $0.1N_{Ed}$).

$$G_{0,d} = 1.35 \cdot 25 \cdot b^2 h.$$

Patka z prostého betonu

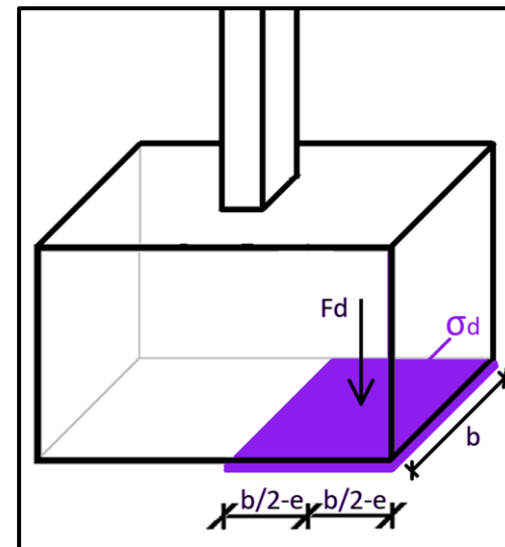
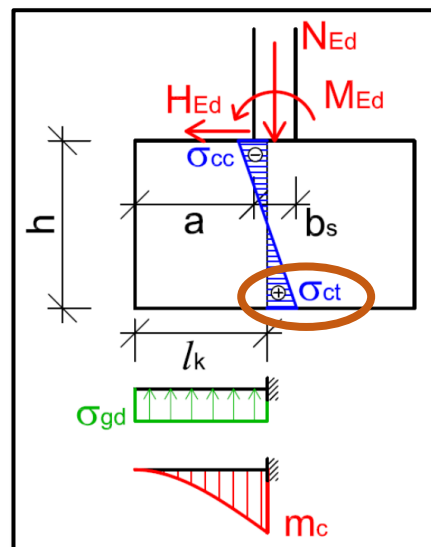
Posouzení

Posouzení patky z prostého betonu

Navrženou patku je nutné posoudit ze dvou hledisek.

- 1) Namáhání patky: napětí v **tažených vláknech** patky – **musí být menší než tahová pevnost betonu.**
- 2) Namáhání zeminy: napětí v **základové spáře** – **musí být menší než pevnost zeminy.**

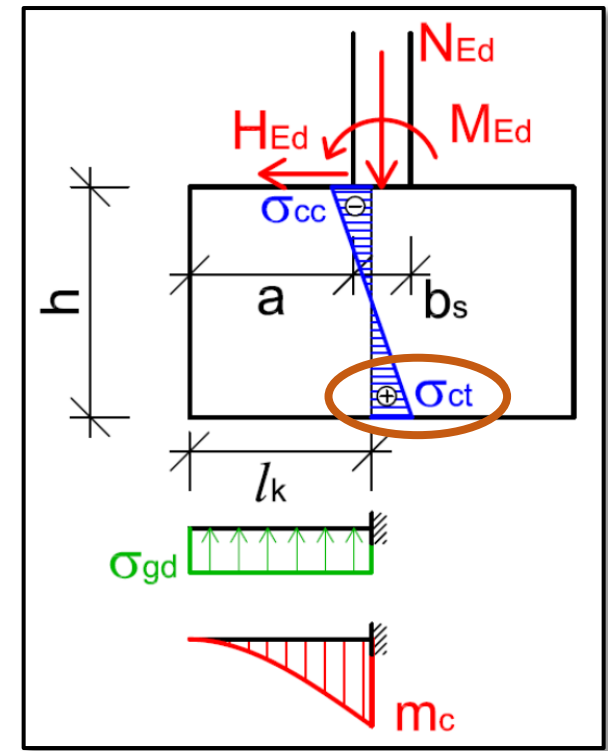
Posouzení napětí v tažených vláknech patky

Napětí v tažených vláknech patky σ musí být menší než tahová pevnost betonu f_{ctd}

$$\sigma_{ct} = \frac{m_c}{W} = \frac{\frac{1}{2} f_d a^2}{\frac{1}{6} b h^2} = \frac{\frac{1}{2} \sigma_d a^2}{\frac{1}{6} \cdot 1 \cdot h^2} \leq f_{ctd}$$

kde $\sigma_d = \frac{N_{Ed}}{A_{eff}'}$,

kde A_{eff}' je „nejaktuálnější“ efektivní plocha (vypočteno na slidu 56).

Posouzení napětí v tažených vláknech patky

Napětí v tažených vláknech patky σ musí být menší než tahová pevnost betonu f_{ctd}

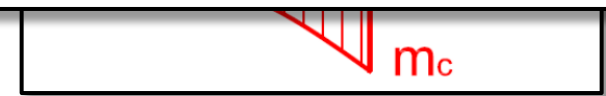

UPOZORNĚNÍ

Za h stále dosazujeme nově navrženou (z podmínky pro napětí) výšku patky. Nepoužíváme tu výšku vypočtenou podle $\tan 60^\circ$.

Hodnotu m_c je nutné znovu spočítat (nelze převzít hodnotu vypočtenou na slidu 52), protože se změnila efektivní plocha (viz slide 56).

(vypočteno na slidu 57).

Posouzení napětí v základové spáře

Napětí v základové spáře musí být menší než pevnost zeminy

$$\sigma = \frac{N_{Ed} + G_{0,d}}{A_{eff}} \leq R_d,$$

kde $G_{0,d}$ a A_{eff} jsou „nejaktuálnější“ spočtené hodnoty (viz slide 56).

Posouzení napětí v základové spáře

Napětí v základové spáře musí být menší než pevnost zeminy

$$\sigma = \frac{N_{Ed} + G_{0,d}}{A} < R_c$$

UPOZORNĚNÍ

Za vlastní tíhu G_0 dosazujeme nejaktuálněji spočítanou hodnotu (slide 56). (Nepoužíváme už tu vypočtenou při návrhu půdorysných rozměrů ani tu odhadnutou úplně na začátku, tj. $0.1N_{Ed}$).

Za efektivní plochu A_{eff} dosazujeme nejaktuálněji spočítanou hodnotu (slide 56). (Nepoužíváme už žádnou z těch předchozích odhadnutých A_{eff} .)

Železobetonová patka

Návrh

Železobetonová patka

Při návrhu železobetonové patky:

- 1) **Navrhne ohybovou výztuž** v patce.
- 2) **Železobetonovou patku** nakonec **posoudíme**.

V naší úloze:

- **Šířku patky** už máme určenou z předchozího výpočtu a **nijak ji neupravujeme**.
- **Výšku** patky si **vhodně zvolíme** (viz dále).

Železobetonová patka

Při návrhu železobetonové patky:

1) Navrhujeme obybovou výztuž v patce

2) Žel

UPOZORNĚNÍ

Jediné, co přebíráme z předchozích výpočtů, je šířka patky.

Ostatní hodnoty (h , $G_{0,d}$, A_{eff} atd.) vypočteme nové.

V naší úloze.

- **Šířku patky** už máme určenou z předchozího výpočtu a **nijak ji neupravujeme**.
- **Výšku** patky si **vhodně zvolíme** (viz dále).

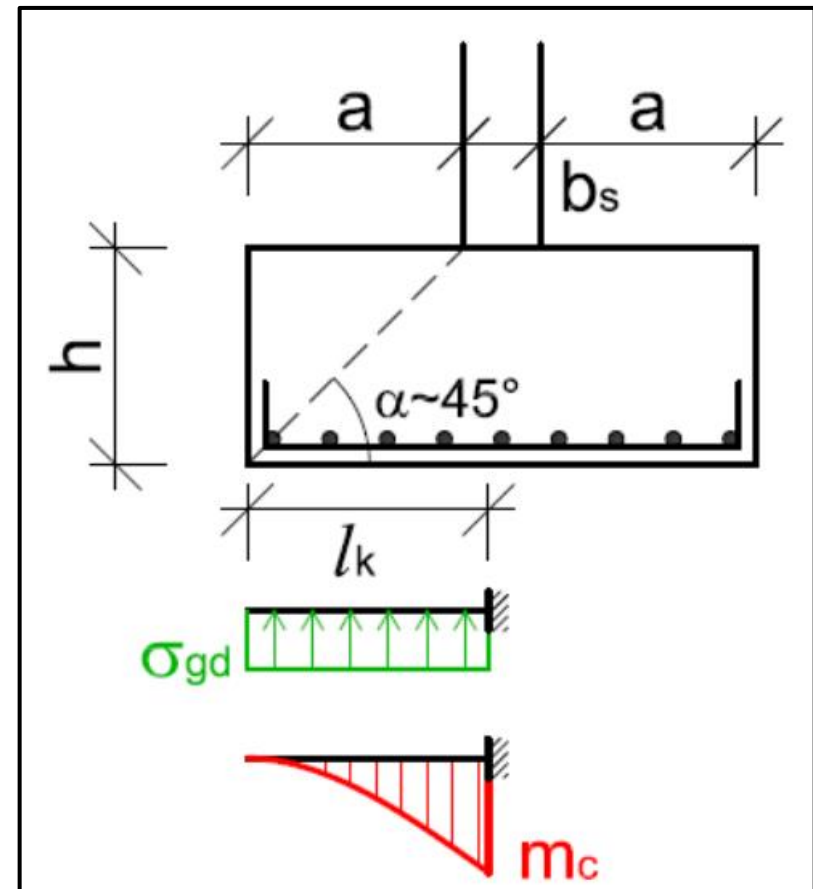

Statické schéma

Patku opět modelujeme jako ohýbanou **konzolu**, nyní však s **účinnou délkou**

$$l_k = a + 0.15b_s,$$

kde $a = 0.5(b - b_s)$.

Postup výpočtu

Pro návrh a posouzení patky musíme **určit**

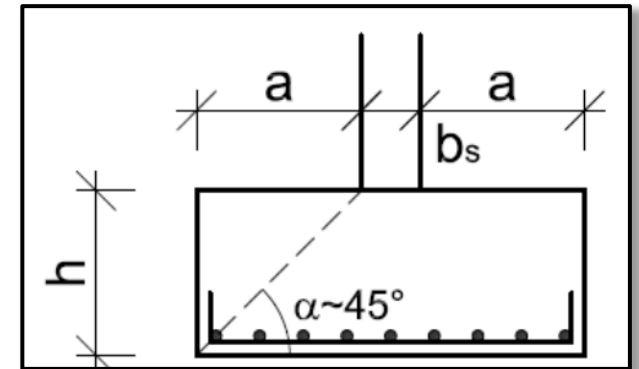
- 1) **výšku** patky h (zvolíme) a **vlastní tíhu** patky $G_{0,d}$,
- 2) **výstřednost** zatížení e a **efektivní plochu** A_{eff} .
- 3) **napětí** σ_d a **zatížení** f_d , kterým podloží působí na patku,
- 4) **moment** od zatížení v teoretickém vetknutí konzoly m_c ,
- 5) plochu ohybové výztuže $a_{s,prov}$ (navrhujeme).

1) Výška a vlastní tíha

Roznášecí úhel zatížení by se měl pohybovat v rozmezí 30° až 45°. **Výšku patky** tedy zvolíme tak, aby přibližně platilo:

$$h = a.$$

Výšku patky volíme jako násobek 50 mm.

Pokud vám vyjde, že výška ŽB patky je velmi blízká výšce patky z prostého betonu, snižte výšku patky* tak, aby byla znatelně nižší (cca o polovinu). Při snížení výšky však dbejte na to, aby roznášecí úhel by větší než 30°.

1) Výška a vlastní tíha

Po zvolení výšky patky určíme **vlastní tíhu patky** jako:

$$G_{0,d} = 1.35 \cdot 25 \cdot b^2 h.$$

2) Výstřednost e a efektivní plocha

Efektivní zatěžovací plochu lze opět stanovit pomocí vztahu

$$A_{eff} = b(b - 2e),$$

kde

$$e = \frac{M_{Ed} + H_{Ed}h}{N_{Ed} + G_{0,d}}.$$

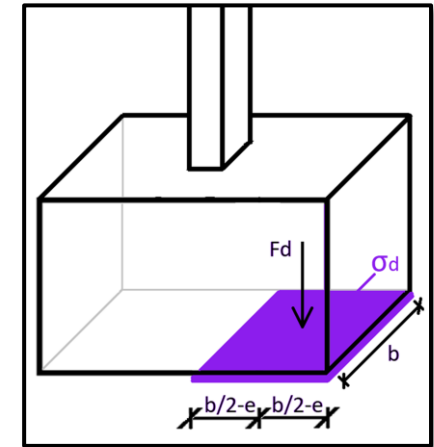
Upozornění: Výšku h a vlastní tíhu $G_{0,d}$ použijte tu skutečnou aktuální (předchozí slide) a ne hodnoty pro patku z prostého betonu.

3) Napětí a zatížení působící na patku

Napětí, kterým podloží působí na patku se určí ze vztahu

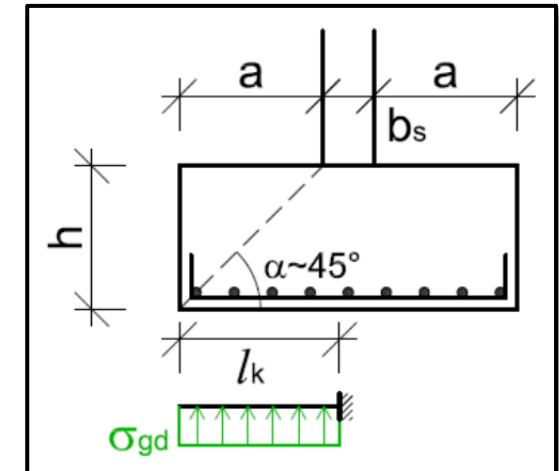
$$\sigma_d = \frac{N_{Ed}}{A_{eff}},$$

kde A_{eff} viz předchozí slide.

Zatížení, kterým podloží působí na patku je opět

$$f_d = \sigma_d b = \sigma_d \cdot 1 = \sigma_d.$$

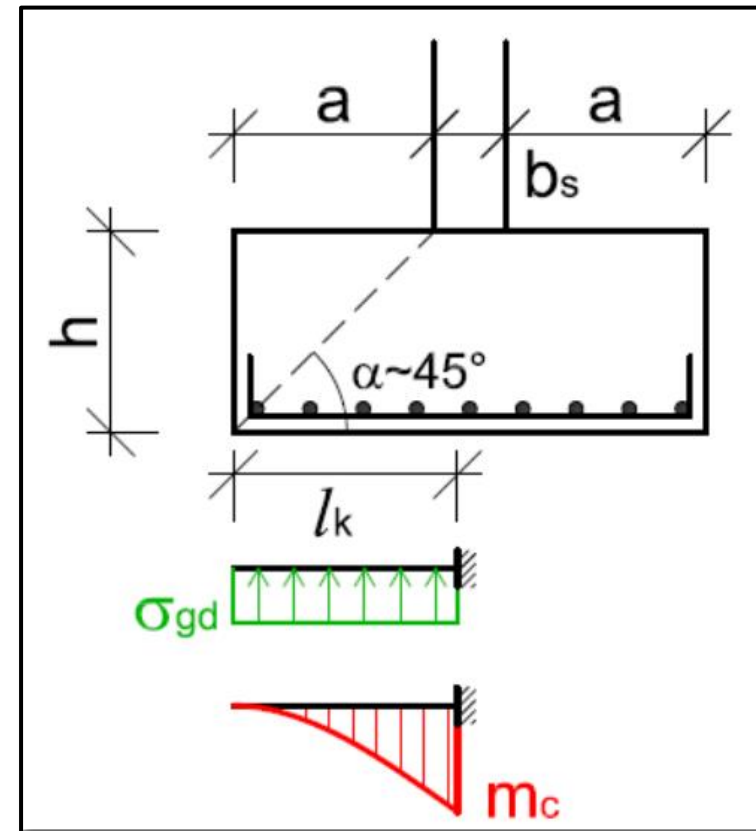

4) Moment v teoretickém vetknutí konzoly

Moment ve vetknutí konzoly určíme pomocí vztahu

$$m_c = \frac{1}{2} f_d l_k^2,$$

kde $l_k = 0.5(b - b_s) + 0.15b_s$.

5) Plocha ohybové výztuže – návrh

Ohybovou výztuž **navrhujeme úplně stejně, jako** se navrhuje ohybová výztuž **v desce.**

5) Plocha ohybové výztuže – návrh

Nejprve určíme **účinnou výšku průřezu**

$$d = h - c - \varnothing^* - \varnothing/2,$$

kde $c = 40$ mm (uvažujeme, že pod patkou je podkladní beton),

$\varnothing$ volte 14 mm až 20 mm.

5) Plocha ohybové výztuže – návrh

Rameno vnitřních sil odhadneme* jako

$$z = 0.9d,$$

potřebnou plochu získáme jako

$$a_{s,req} = \frac{m_c}{z f_{yd}}$$

a z potřebné plochy navrhujeme výztuž ve tvaru

$$\text{NÁVRH: } \emptyset X \text{ po } Y \text{ mm } (a_{s,prov} = Z \text{ mm}^2 / m').$$

5) Plocha ohybové výztuže – návrh

Návrh ověříme z hlediska konstrukčních zásad:*

b = 1 m! (protože řešíme výztuže na 1 metr šířky)

- minimální plocha výztuže: $a_{s,min} = \max\left(0.0013bd; \frac{0.26f_{ctm}}{f_{yk}}bd\right)$,
- maximální rozteč výztuže: $s_{max} = \min(2h_T, 250 \text{ mm})$.
- maximální plochu výztuže nemusíme ověřovat, protože navržená výztuž patky je většinou výrazně menší maximální plocha.
- minimální rozteč prutů nemusíme ověřovat, protože navržená výztuž patky je většinou daleko od sebe.

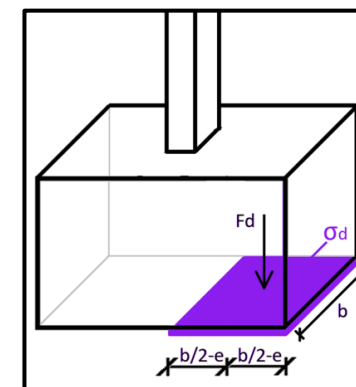
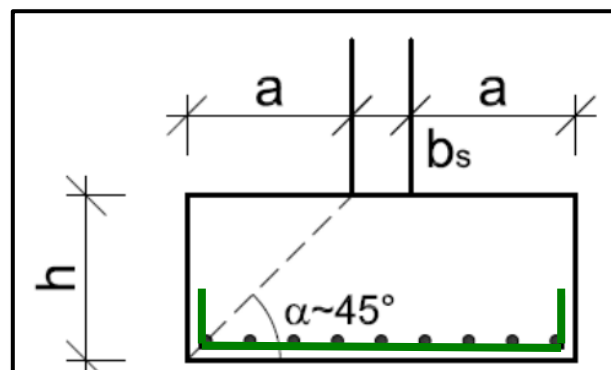
Železobetonová patka

Posouzení

Posouzení železobetonové patky

Návrh patky je nutné posoudit ze dvou hledisek.

- 1) Namáhání patky: únosnost **ohybové výztuže** – musí být větší než **moment na konzole**.
- 2) Namáhání zeminy: napětí v **základové spáře** – musí být menší než **pevnost zeminy**.
- 3) Protlačení patky*.

*V praxi by v případě nízké patky bylo nutné patku posoudit na protlačení. Proces posouzení protlačení je podobný jako u protlačení sloupu, ale je iterační a zdlouhavý. Ve cvičení není nutné protlačení posuzovat.

Posouzení průřezu patky

Únosnost průřezu patky stanovíme klasickým postupem

$$x = \frac{a_{s,prov} f_{yd}}{0.8 b f_{cd}},$$

$$z = d - 0.4x,$$

$$m_{Rd} = a_{s,prov} f_{yd} z.$$

b = 1 m! (protože řešíme výztuž na 1 metr šířky)

Patku ověříme posouzením

$$m_c \leq m_{Rd},$$

kde m_c je moment v teoretickém vetknutí konzoly (viz slide 73).

Posouzení napětí v základové spáře

Napětí v základové spáře musí být menší než pevnost zeminy

$$\sigma = \frac{N_{Ed} + G_{0,d}}{A_{eff}} \leq R_d,$$

kde $G_{0,d}$ a A_{eff} jsou „nejaktuálnější“ spočtené hodnoty (viz slide 70 a 71).

Posouzení napětí v základové spáře

Napětí v základové spáře musí být menší než pevnost zeminy

$$\sigma = \frac{N_{Ed} + G_{0,d}}{A_{eff}} \leq R_d,$$

kde $G_{0,d}$ a A_{eff} jsou „nejaktuálněji“ spočtené hodnoty (viz slide 70 a 71).

UPOZORNĚNÍ

Za G_0 a A_{eff} dosazujeme nejaktuálněji spočítané hodnoty (slide 70 a 71).
Nepoužíváme hodnoty vypočtené při návrhu půdorysných rozměrů ani při výpočtu patky z prostého betonu.

Skica tvaru a výztuže

Skica tvaru a výztuže

Skicu zpracujte pro **patku z prostého betonu** i **pro patku ze železobetonu**.

Skica výztuže železobetonové patky by měla obsahovat:

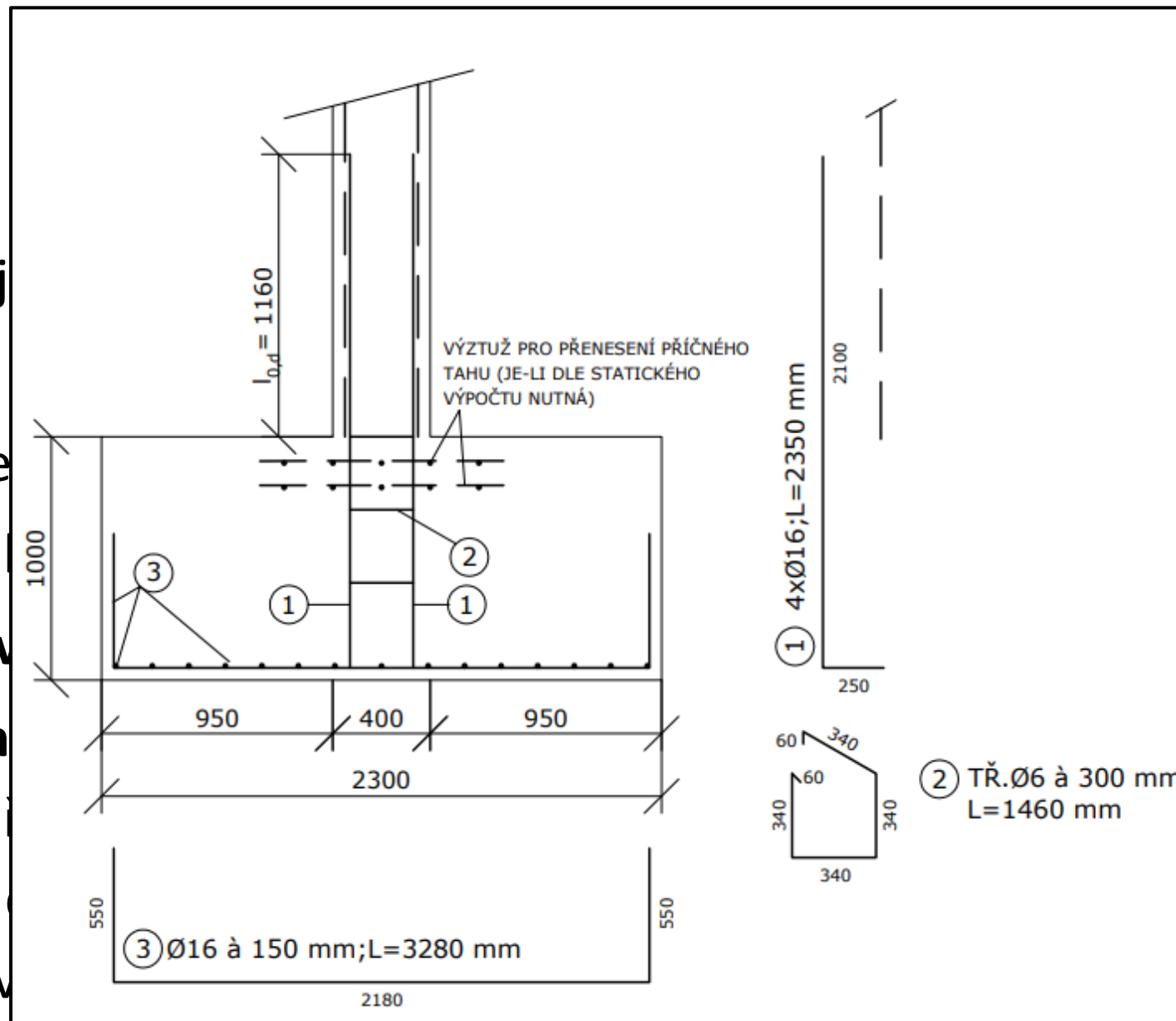
- navrženou **hlavní ohybovou výztuž** patky,
- **startovací výztuž** pro sloupy,
- **konstrukční výztuž** patky,
  - horní v řešeném řezu,
  - horní a dolní v druhém směru,
  - vodorovná („třmínky“)

Skicu zpracuj

Skica výztuže

- navrženou
- **startovací v**
- **konstrukčn**
  - horní v
  - horní a
  - vodorov

zobetonu.

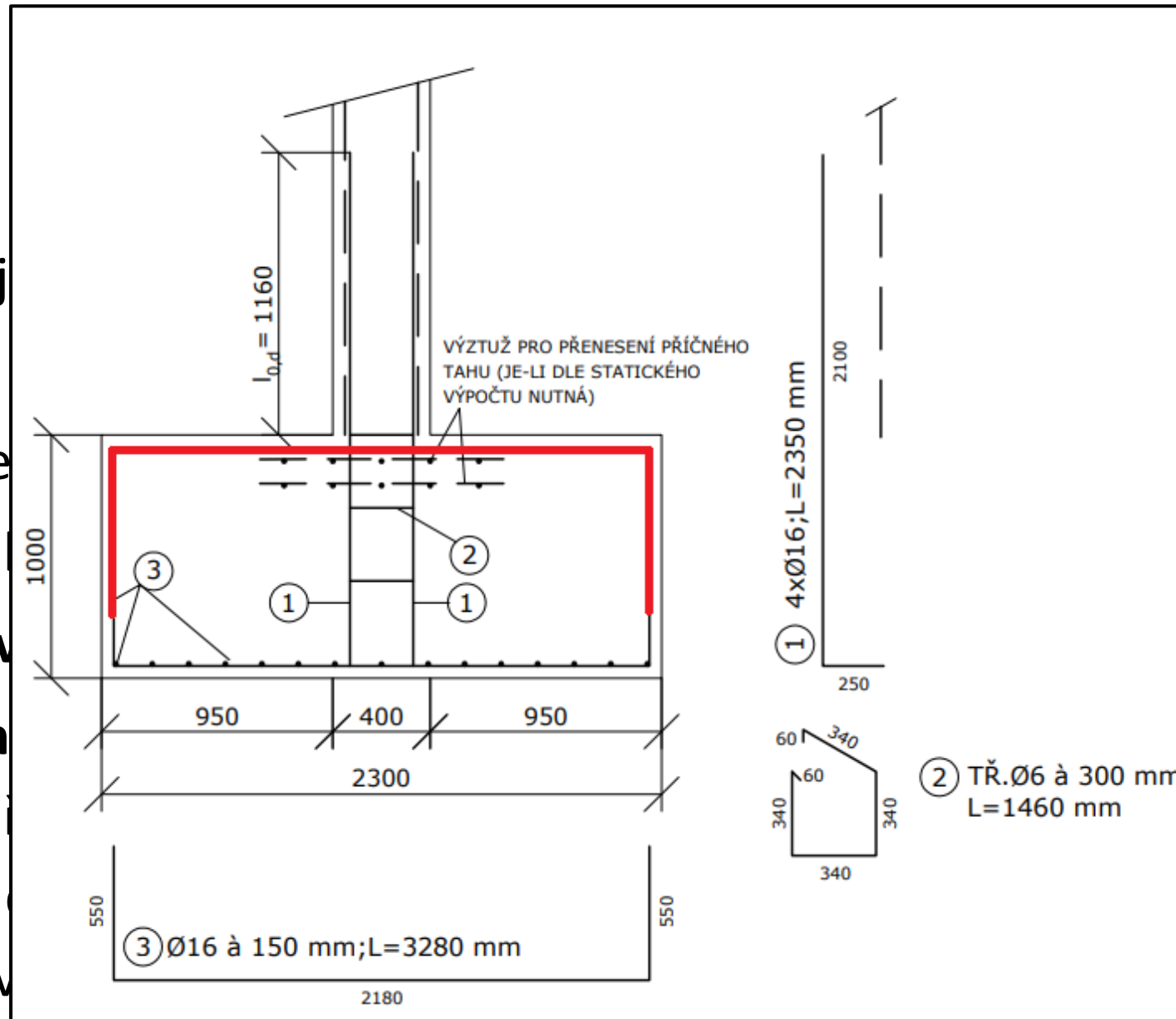

Skicu zpracuj

Skica výztuže

- navrženou
- **startovací v**
- **konstrukčn**
  - horní v
  - horní a
  - vodorov

zobetonu.

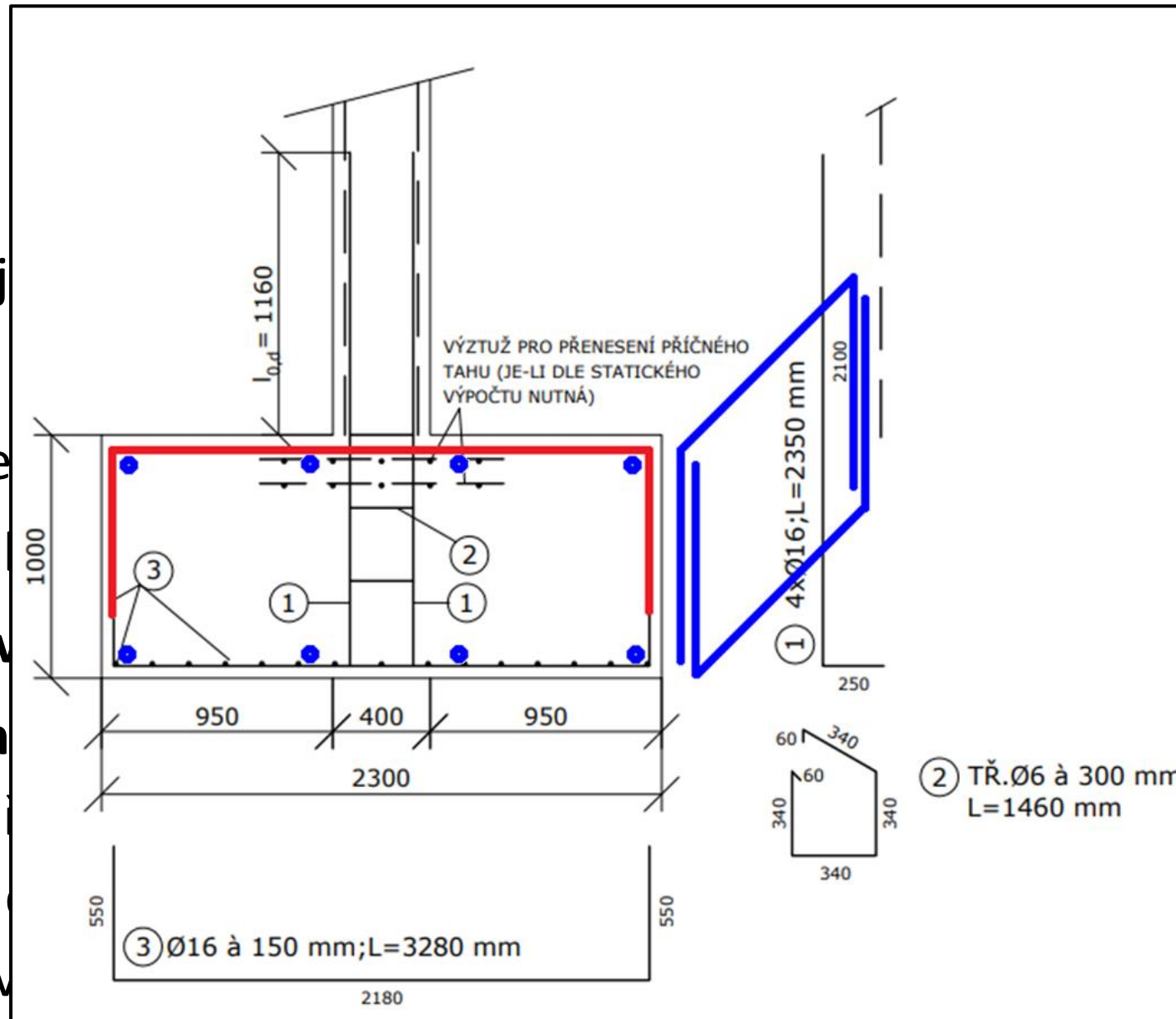

Skicu zpracuj

Skica výztuže

- navrženou
- **startovací v**
- **konstrukčn**
  - horní v
  - horní a
  - vodorov

zobetonu.

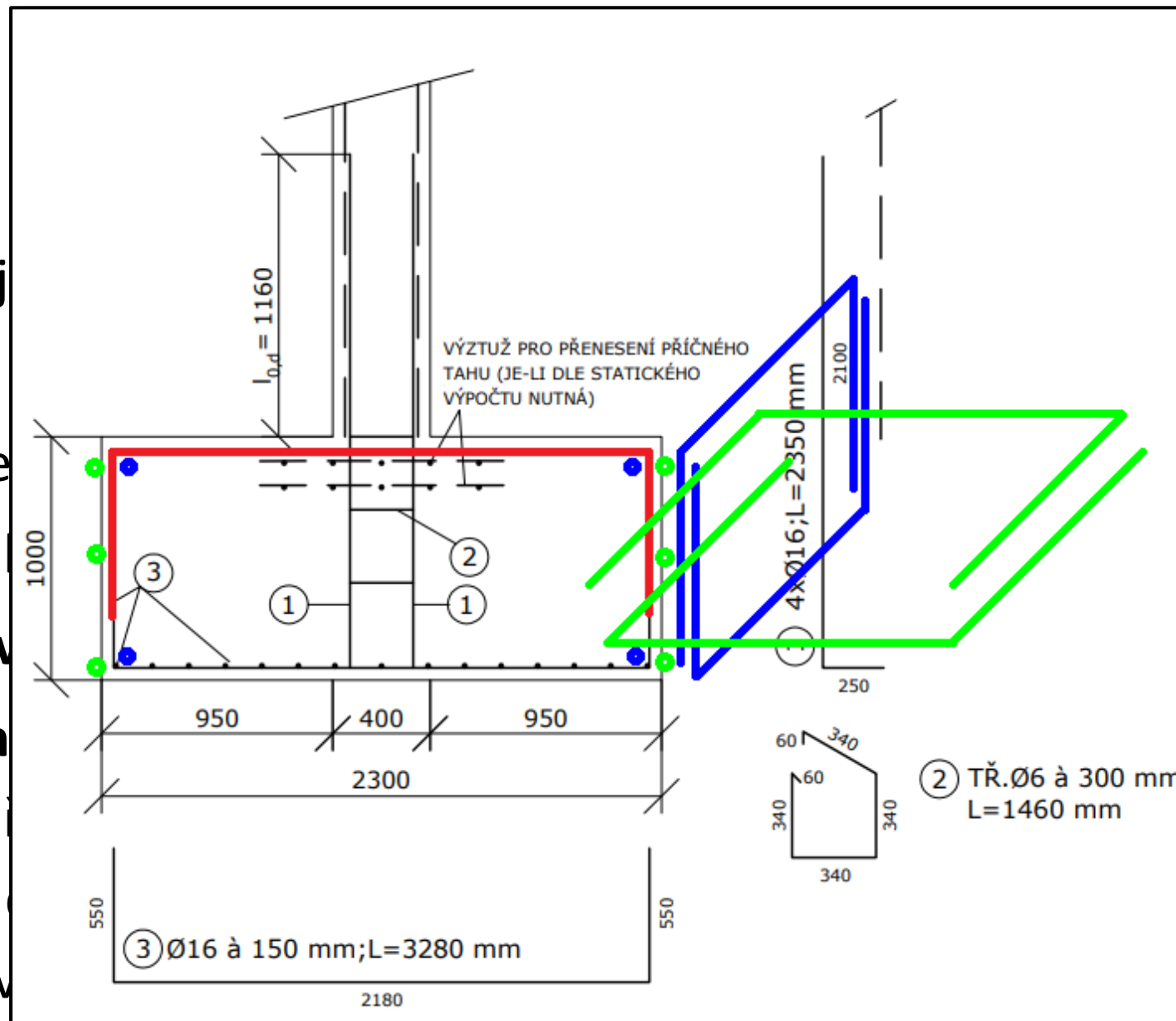

Skicu zpracuj

Skica výztuže

- navrženou
- **startovací v**
- **konstrukčn**
  - horní v
  - horní a
  - vodorov

zobetonu.

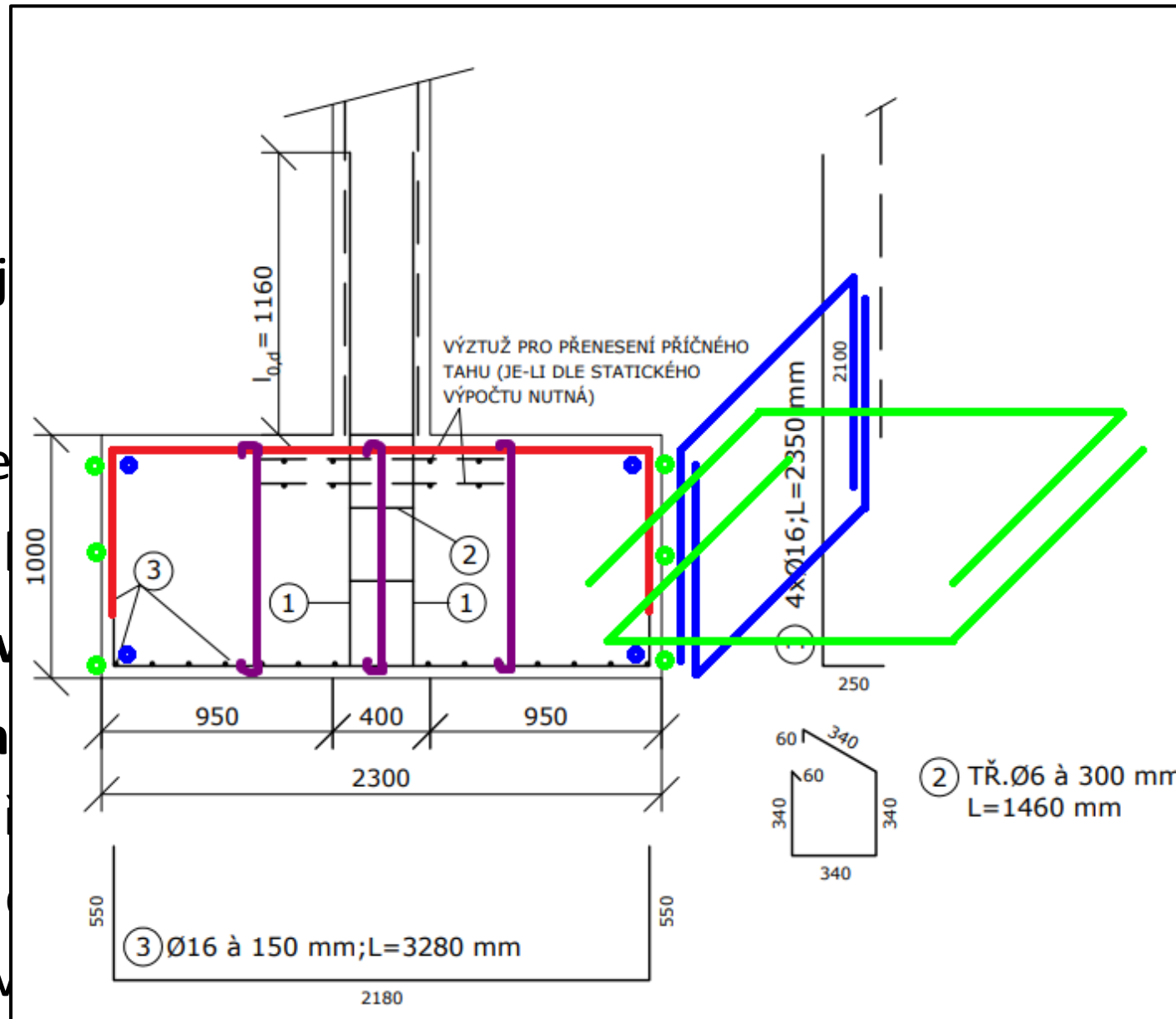

Skicu zpracuj

Skica výztuže

- navrženou
- **startovací v**
- **konstrukčn**
  - horní v
  - horní a
  - vodorov

zobetonu.

Rada na závěr

Rada na závěr

Při výpočtu úkolu se **výpočty jednotlivých hodnot** (zejména $G_{0,d}$ a A_{eff}) **několikrát opakují** podle toho, jak postupně zpřesňujeme návrh patky.

Při každém výpočtu vždy používejte „nejaktuálnější“ hodnoty!*

Např. při výpočtu σ_d u železobetonové patky používejte $G_{0,d}$ a A_{eff} pro železobetonovou patku (a ne $G_{0,d}$ a A_{eff} pro patku z prostého betonu).

* Nejjednodušší způsob, jak najít správnou hodnotu, je jít ve staťáku od aktuálního kroku postupně zpátky dokud nenarazíte na hodnotu, kterou hledáte.

Díky za pozornost

Poděkování

Děkuji **Radku Štefanovi, Tomáši Trtíkovi, Romanu Chylíkovi a Hance Schreiberové** za časté konzultace při vypracovávání prezentace.

Děkuji **Petru Bílému a Martinovi Tipkovi** za vytvoření a udržování oficiálních podkladů, ze kterých vychází tato prezentace.